

Tám László: Ákos

A fotóművész gyermekfotói a 8-9. oldalon

Komlós Attila

Túrák a Pireneusokban

5. oldal

Szigetvári Krisztián

Spanyol építészettörténet

11. oldal

Antos Árpád

Erdély

12. oldal

Kocsis József

A Balokány

3–4. oldal

Bányai Tamás

Jegyzetek

25. oldal

Káplár László

Jó Ember Díj

2008. – Pécsi Géza

6. oldal

Jéki László

Sötét anyag – sötét energia

21. oldal

Videcz Ferenc

Ünnepnapok

10. oldal

Papanek Gábor

Szarvas István kötete

7. oldal

Tartalom

Kocsis József:	
A Balokány	4
Komlós Attila:	
Túrák a Pireneusokban	5
L. Csépanyi Katalin:	
Jó Ember Díj – 2008.	6
Papanek Gábor:	
Szarvas István kötete	7
Tám László rovata:	
Gyermekfotók	8–9
Videcz Ferenc:	
Ünnepnapok	10
Szigetvári Krisztián:	
Spanyol építészettörténet	11
Antos Árpád:	
Barangolások Erdélyben	12
Rónaky Edit:	
Kocsis Tibor kötetei	13
Kardhordó Kálmán:	
Bélyegvilág	14
Fiatalok oldala	
Versek	15
Rejtvények, varázskép	16–17
Szigetvári Krisztián:	
Wig Wam Klub	18
Szarvas István:	
Bokor Pál az Oscar-díjról	19
Czupy György: A régi Sellye	
Rózsás A. Isabela írása	20
Jéki László:	
Sötét anyag – sötét energia	21
Rónai Béla: Magyarul – magyarul	
Kamarás Klára versei	22
Rónaky Edit:	
Fiatalkotók tárlata	23
Dr. Vargha Dezső:	
Pécs, Baranya – 1849	24
Bányai Tamás (Észak-Karolina):	
Jegyzetek	25
Bandi András: Háztűznézőben	
Ny-Európa nemzetiségeinél	26
Motesiky Árpád (Szlovákia):	
Csinyi Péter és Csinyi Márton	27
Szigetvári Krisztián 2/3 oldala	
Rónaky Edit: Humor	28
Logika- és memóriafejlesztés	29
Az Alexandra újdonságai	30
Rádióműsor, könyvajánló	31

Cinege

Áprilisban az ébredező fák rejtekhadó odúiban meglátják a napvilágot az első gyönyörű szép kis cinkék.

Közülük is talán a legszebb cinege, **Feketű Janka Mária április 8-án** jött a világra.

Janka Mária olyan kedves és szép kis cinegemadarca, hogy csupán megszületésével rengeteg örömet és szeretetet adott mindannyiunknak.

Mi, a szülei Luca-babával egyetértésben azt szeretnénk, hogy a mi kis odúinkban mindig hasonló öröm, béke és szeretet uralkodjon!

LUCA, EMŐKE, CSABA

Kérdeztem – válaszoltak

Szarvas István interjúkötete

Megjelent Szarvas István kötete, a Hetedhéthatár-füzetek 11. eleme: Kérdeztem – válaszoltak címmel. Húsz fő vett részt Budapesten az IPOSZ székházában megtartott könyvbemutatón május 8-án. A megjelenteket a házigazda, Kassai Róbert, az IPOSZ elnöki tanácsadója, az Európai Unió Kézműves Kis- és Középvállalkozói Szövetségének az újonnan belépett tagországokat képviselő alelnöke köszöntötte.

Elmondta, hogy örömmel adott helyet a szövetség az eseménynek. A szerző az újságírók között ismert. Gyakran látható a tévében a fontos sajtóeseményeken. A könyvben szereplő interjúk egy korszakot tárnak elénk az elmúlt tíz évről. Érdekes lenne – hangsúlyozta –, ha interjúalanyait ismét megkérdeznék, hogy ennyi év után miként látják az eseményeket. Köszöntője után felkérte Papanek Gábor professzort, az egyik interjúalanyt, laudációjának megtartására. A laudációt követően kérdeztek a megjelentek. Zmeskáll T. Zoltán, a ZETAPRESS főszerkesztője az iránt érdeklődött, hogy gondolkodik-e szerző a többi interjú megjelentetésén és készültek-e újabbak?

Kerekes Sándor, aki szintén szerepel a könyvben, Kanadából érkezett fiával a bemutatóra. Elmondta: nagy megtiszteltetés számára, hogy benne lehet a kötetben. Sikeres választásnak tartja, hogy Vörös Zsuzsával akkor készült interjú, mikor még nem volt olimpiai bajnok, a szerző jó érzéssel megérezte. Az iránt érdeklődött – hivatkozva Papanek professzor előadására –, hogy kik azok, akik már nem élték meg a bemutatót. Tóth Károly, a Hetedhéthatár fotós munkatársa átadta L. Csépanyi Katalin főszerkesztő üdvözlését, aki nagyon sajnálta, hogy nem tudott jelen lenni az eseményen, mivel pont aznap jelent meg Pécsen a májusi Hetedhéthatár. *(folytatás a 7. oldalon)*

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője

az **OBSERVER**

Observer Budapest
Médiafigyelő Kft.

1084 Budapest, VIII., Auróra u. 11. Tel.: 303-4744, <http://www.observer.hu>

Közérdekű magazin

Szerkeszti: **L. Csépanyi Katalin**

Kiadja a Héthatár Bt. A kiadásért a kiadó vezetője felel.

Postacím: 7614 Pécs, Pf. 59.

A kiadó címe: 7761 Kozármisleny, Mikszáth Kálmán u. 24.

Telefon/fax: 72/370-264 • Mobil: 30/575-3997 • e-mail: hethatar@t-online.hu

Internet elérhetőség: www.hetedhethatar.hu, hethatar@hetedhethatar.hu

Tördelés: Edenscript Kft. 7625 Pécs, Vilmos u. 39/a., www.edenscript.hu

Előfizethető a kiadónál.

Előfizetési díj 12 számmra: 1500 Ft.

Bankszámlaszám: 50100112-12005985

Készült a Bornus Nyomdában, Pécs, Közraktár u. 4-6. Felelős vezető: Borbély Tamás

ISSN-1418-1096

HETEDHÉTHATÁR

e.script
fordítóiroda

Fordítás 6 órással
3, 2, 1 napos vagy határidővel!

1,5 Ft/karakter (+ÁFA),
angol és német nyelvekről **szóközök nélkül!**

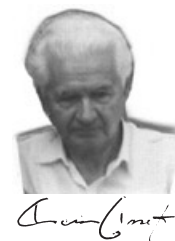
Nyitva: hétköznap 08.00-19.00

7624 Pécs, Hungária u. 14.
Tel./fax: 72/227-350 info@edenscript.hu

Amennyiben kedveli lapunkat, támogassa a Hetedhéthatárt előfizetéssel!
Kérésre postai utalványt küldünk (7614 Pécs, Pf. 59.). Bankszámlaszám: 50100112-12005985

Kocsis József

A Balokány

Gazsa Rezső túlkoros volt köztünk, jó kötésű, sportos alkatú siheder, komolyabb viselkedésű és férfiasabb nálunk, azt gondolhattuk, hogy naponta borotválkozik, csak azért épp olyan sima az álla, mint a miénk, holott borostásnak kellene lennie rég. Arcát mintha a bőre alatt tömörödő szőrgyökerek színezték volna sötétre, a szeme feketén csillogott, homloka fölfeketén redőztek hajának emeletes víz-hullámai.

– Vasárnap mérközésem lesz – mondta egyszer Gazsa Rezső.

Fölélénkültünk. Tőle tudtuk, hogy bokszolni jár, meg is mutatta a kesztyűjét, fölpróbálhattuk, bemutatott néhány ütészajtát, alapállást, cseles elhajlásokat, láb munkát. Épp csak érintette a testünket kesztyűjével, vigyázott nagyon, ne fájjon, villámgyors mozdulatait az utolsó pillanatban lefékezte, csak a szelét éreztük borzongva.

– Hol?

– A Balokányban.

Jó volt Gazsával barátkozni, sosem fölénykedett, védelmet jelentett inkább számunkra az erőszakos és verekedős idegen gyerekekkel szemben, akik jónak látták eloldalogni, még mielőtt kialakulhattak volna éles helyzetek. Ezért voltaképpen sosem volt szükségünk a védelmére, és neki sem volt alkalmja, hogy az erejét megmutassa, jó volt arra gondolni mégis, hogy a közelében biztonságban vagyunk.

Annak külön örültünk, hogy a Balokányban lesz a bokszmeccs, nem kell messzire mennünk. Akkoriban minden időnk a fürdő klórszagú vizében töltöttük, vagy a medence melletti betonplacon, hogy átmelegedjen néha a testünk, kisimulhasson a vízben öregasszonyosra ráncolódott bőrünk, kékeslila szájszéleinkbe visszaszivároghasson a vér, és összekoccanó fogsorunk egy kis időre legalább nyugalmi állapotba kerülhessen. Ez volt a Balokány: a lelátó betonlépcsőin megsokszorozódó hőség, a kiszolgáló épületek és a dobhártyáink közé beszoruló strandzivaj hullámozása, a medence fölé benyúló trambulín kelepelése egy-egy bravúros szaltó után, a gyerekkor klórszagú örökkévalósága. Nowotarskí meg-megismétlődő ugrássorozata a Balokány ingyenes ráadása volt, várt és kiszámítható látványosság, ilyenkor abbamaradt a fürdőzés. A medence szélén csimpaszkodott az uszoda közönsége, és akik eddig a fák alatt hűsöltek, azok is közelebb húzódtak, és nem törődtek az égető napmeleggel. A villamos is lassított, ilyenkor az üveglablakokhoz szorított arcokra kiült az ámulat és a gyönyörűség, a tekintetek a kerítés fölfelemelkedő rugalmas deszkára tapadtak, az örökmozgó Tabányi-futamok pedig abbamaradtak és megálltak a medence fölött, elakadt a tű a bakelit lemezen, a gépkezelő fölágaskodott, hogy a keskeny ablakból ráláthasson a trambulínra, kezét ráejtette a lejátsszókarra.

Ezen a délutánon mi hátat fordítottunk a medencének – Nowotarsky egy ugrást kihagyott, nézett utánunk hitetlenkedve –,

és a drótkerítés mögötti, szomszédos Balokány liget alkalmi látványossága körül összeverődött tömegbe vegyültünk. Deszkából ácsolt szabadtéri színpadnak látszott a ring, csak a rugalmasan kifeszített hármas kötélkerítés árulta el rendeltetését. Mire odaértünk, már csak hátul volt hely, a sportolók fölvezetését nem láthattuk, nem láttuk Gazsa Rezső érkezését sem, csak akkor pillantottuk meg, amikor a szorító sarkában megállva rugózott néhányat; két kezével a kötélbe kapaszkodott, háttal állt nekünk, csak akkor fordult felénk, amikor bementék: papírsúly, a piros sarokban Gazsa Rezső. A mérközés váratlanul rövidre sikeredett: talán egyetlen nagy pofon csattant el, a pofontól Gazsa a levegőbe emelkedett, a kötél fennakadt, hintázott kicsit, aztán kifelé esett, nyekkent egyet a padka szélén, és eltűnt a ringet tartó fenyőfa állványzat oszlopai között a fűben.

Nyár volt, kánikula, egy szertefoszló legenda törmelékei tették sűrűvé és súlyossá a fullasztó levegőt. Nem vártuk meg, hogy is nézhetnénk a szemébe (röhögés nélkül), szóltanul indultunk haza, talán, hogy ne kényszerüljön magyarázkodásra, és magunkban nem neveltük ki, gyászoltuk inkább némaságunkkal. Az utolsó nyárvégi napok egyike volt ez a nap, akkor még nem gondoltunk rá, hogy az utolsó igazi gyerekkori nyarunk ért akkor véget a Balokány liget portól nehezede lombú fái közt.

Még egyszer visszatértem ide, középiskoláskor már, gyerekkoromtól elidegenedett szívvel, anyám második házasságának elején, összeszoktató, vegyes családi sétaútra a tó körül ívelő és a fák közé be-befutó kavicsos sétányon. A tóba köveket dobáltunk, biciklis fagyaltoskocsikat kerülgettünk, a vattacukor árusok felől felhőkben érkező karamell illat vegyült össze a vaníliafagyalt illatával, alkalomhoz illően édeskés fuvalmak lengtek körülöttünk. A partvonal egyik alkalmas hajlatában kiszolgált csónak himbálódzott álmosan, testét kicsiny hullámok csiklandozták minden oldalról. Etető csónak volt ez, nem szórakozásra való, nagyobb ünnepeken, augusztus hu-

(folytatás a 4. oldalon)

Főtámogató

PVV
PÉCSI VÁROSÜZEMELÉSI ÉS
VAGYONGAZDÁLKODÁSI
ZRT. MŰKÖDŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

„Pécs a térképen egy város,
de nekünk sokkal több annál.”

Támogatók:

BIOKOM Kft.

Pécsi Vízmű Zrt.

BÉV Zrt.

Bázis-Art Generál

Finish 987 Kft.

Szigetvári Takarékszövetkezet

Iparos Kisvendéglő

Netmester Produkció
www.netmester.hu

**Következő számunk július 11-én jelenik meg
a Hetedhéthatárt az alapítástól támogató Szántó Dezső emlékére**

Augusztus 2.

Plácido Domingo Pécsett

Plácido Domingo, korunk legnevesebb tenoristája Pécsett ad koncertet augusztus 2-án, szombaton este 8 órakor az Expo Center Pécs szabadtéri színpadán. A koncerten a

Plácido Domingo

Pannon Filharmonikusok működnek közre, vezényel: Eugen Khon.

A műsorban zarzuelák, olasz és nápolyi dalok, valamint Verdi, Puccini, Mascagni legnépszerűbb operáinak részletei hangzanak el.

A tenor a tavaly útjára indított „Világ sztárok Pécsett” sorozat keretében érkezik Magyarországra. Plácido Domingo eddig ötször szerepelt Magyarországon, mindig Budapesten. Az augusztus 2-i koncert lesz az első, amikor más városban lép közönség elé. Plácido Domingo az RTL Klub Fókusz című műsorának adott interjújában azt mondta, hogy különös izgalommal készül a pécsi koncertre. A művész megtisztelőnek tartja, hogy résztvevője lehet az Európa Kulturális Fővárosa 2010 Pécs program-sorozatnak.

Domingo jelenleg a Los Angeles-i és a washingtoni opera főigazgatója. Repertoárjában több mint 120 szerep található. 1990 óta rendszeresen lépett fel a három tenor: Plácido Domingo, a tavalay összel elhunyt Luciano Pavarotti és José Carreras.

Az elmúlt évben a legendás három tenor legfiatalabb tagja, José Carreras csaknem 6500 néző előtt adott fergeteges sikerű szabadtéri koncertet Pécsett, majd őt követte Sabina Puertolas spanyol szopránscsillag bravúros estje.

Kocsis József

A Balokány

Kocsis József

(folytatás a 3. oldalról)

szadika volt ilyen, bérelhető mégis egy-egy körsétára.

– Megyünk egy kört?

Ezt anyánk új férje kérdezte, az ovációhiányos, várakozó csendben gyorsan kiszámoltam, hogy eggyel többen vagyunk, mint ahányan beférünk az ülésekbe, anyám azonban gyorsabb fejszámoló volt, és álnokul önfeláldozó hangon kijelentette, hogy akkor ő marad.

– És ki fog evezni? – kérdezte aggodalmaskodva.

– Azt bízzátok ide!

A nagy csónakos, anyánk újdonsült párja az elülső padra ült, szemben a jármű orrával, mi többiek hátulra kerültünk. A parttól irigy és kíváncsi pillantások követték mozdulatainkat. A csónak nehezen mozdult, lassan mégis célba vette a tó közepét a hegyesebbik végével, akár indulhatunk is, feszengtem, ám folytatódott a fordulat, most oldalfele került az eleje, sebjaj, gondoltam, part menti körút lesz, de nem indultunk semerre, hanem még tovább fordultunk, a part felé néztünk újra, mintha kikötni akarnánk, pedig el sem indultunk még; tovább kell fordulni, hogy a csónak beálljon végre valami elfogadható irányba, de nem állt be, pörgött szerencsétlenül, mint a meglőtt madár, körbe-körbe, vakon, iránytalanul. Láttam, a parton végighullámzik a káröröm, anyám arca kivörösölt a tömegből, éreztem, az én arcom is lángol, bár csak elsüllyednénk, bármi történjék, csak ne kelljen kiszállni ezek közé a vigyorgó pofák közé. Aztán történt valami, elindultunk orral előre a nyílt vizek felé. A nagy csónakos saját módszert dolgozott ki a helyváltoztatásra: nem húzta a vízbe mérített lapátot, hanem *tolta* a peremgyűrű támasztékán, elfele magától, mintha szabadulni szeretne az evezőktől. Taps fogadta a bravúrt, amikor kikötöttünk, mert végül

is partot értünk valahogy, nem sikerült elsüllyednünk, és nekem sem, a parton már, szégyenemben.

Anyám második férje még negyvennégy évet élt ezután, huszonkettőt anyámmal együtt, özvegyen ráadásaként még éppen anynyit, s a közel fél évszázad alatt nem támadt kedve csónakázni. Az a gyanúm, hogy előtte sem ült csónakban. Miért pont akkor és ott? Megmagyarázhatatlan. Nemrég hallottam, Gazsa sem él már, egyszer még láttam futólag, kései felnőtt korban, valamelyik pécsi járdaszegélyen várta, hogy elhúzzak előtte kocsival, rádudáltam, intettem neki, görnyedten állt ott a maradéka, nagy fekete szeme idegenül fénylett ki szürkére fakult arcából, csak a homloka fölé ágaskodó kemény víz-hullámok idézték gyerekkorom hetyke, még a mérkőzés előtti Gazsa Rezsőjét. Nowotarsky magas kort ért meg, túlélte a Balokányt, a közelben virágboltot nyitott s öregségében is női pillantások cirógatása kényeztette.

Nincs meg már a Balokány sem, nem hiányunk hát sehonnan, és ha megvolna, kapujában nem állhatna meg zörömbölve a sárga villamos, a síneket felszedték rég, csak gondolni tudok arra, mi lenne, ha egyszer mégiscsak érezném nehéz dübörgését, hallanám rézhangú csengetését, hallanám a villanymotor mélyülő zúgását, aztán megállna zökkenve: könnyed ugrással átvetném magam a rozsdásodó kerítésen, elkötném a csónakot, tennék egy kört azzal a visszajára fordított evezési technikával, már csak azért is, hogy anyámat felvidítsam a mutatvánnyal, elfáradva pokrócot terítenék az egykori ring négyszögébe, és elheverednék rajta, mint akit kiütöttek, aztán lelógatnám a lábam a trambulín széléről a medence fölé, amelyben víz helyett beszáradt harmonikafutamokhoz tapadó idő zubogna klórszagúan. Kint villamos indulna a város felé, lassítva csengetne picit, én visszaintenék, és néznék utána, amíg még látszik valamennyire.

IPAROS KISVENDÉGLŐ

... NEM CSAK IPAROSOKNAK

Magyaros és nemzetközi ételekkel várjuk Önt.
Különtermeinkben 20-tól 140 főig rendezvényeket,
igény szerint kitelepülést vállalunk.

Pécs, Rákóczi út 24-26. Tel.: 72/333-400, 30/9373-400

Nyitva: minden nap 11.30-22.00-ig

Komlós Attila

Komlós Attila

Az Eurázsiai-hegységrendszer részét képező, 450 kilométer hosszú Pireneusok az Atlanti-óceán és a Földközi-tenger között húzódnak, természetes határt képezve Franciaország és Spanyolország között. A két ország közé ékelődik be a miniállam, Andorra.

Az Ossou-gleccser völgyében

A magyar turisták közül viszonylag kevesen látogatnak ide, mivel akiket a magashegységek vonzanak, többnyire inkább a közeli Kárpátok, vagy az Alpok vidékére látogatnak. A Pireneusok természeti képe valóban sok hasonlóságot mutat a két említett területével, de lényeges különbségeket is felfedezhetünk, többek között az éghajlati, kőzettani adottságok sajátosságai miatt. A hegység felépítése szimmetrikus, a 2500-3000 méter magas központi gerincet északról és délről a földtörténeti középidőből származó mészkő övezetek kísérik, melyeket a középső, magasabb területek lepusztulása során keletkezett flis övezetek zárnak le mind északon, mind délen. A heglánc az Alpokkal, vagy a Kárpátokkal ellentétben szinte áthatolhatatlan, mivel nincsenek olyan hágók, melyeken a köz-

lekedés gazdaságosan megszervezhető. A fő útvonalak ezért az Atlanti-óceán, illetve a Földközi-tenger partján vezetnek. Ez a természeti adottság a magyarázata annak, hogy az Ibériai-félsziget a kontinenstől elszigetelten fejlődött, Spanyolország a történelme során nem Európa belseje, hanem a tengeren túli területek felé orientálódott.

A hegység települései szintén teljesen eltérő képet mutatnak, a francia, spanyol, baszk, katalán kultúrák hatása markánsan jelentkezik a falvak, városok összképében. Az északi előterében elhelyezkedő történelmi városok, zarándokhelyek, az Atlanti-parton elterülő Baszkföld, a sivatag-szárazságú déli oldal, vagy a Katalán-Pireneusok települései más és más képet mutatnak.

Lourdes

A Hetedhéthatár olvasóit a Pireneusokba invitálom a következő hónapokban. Képzelt utazásunk során bejárjuk a hegység egészét. A franciaországi Carcassonne-ból indulunk, majd meghódítjuk a Középső-Pireneusok egyik csúcsát, felkeressük a híres zarándokhelyet, Lour-

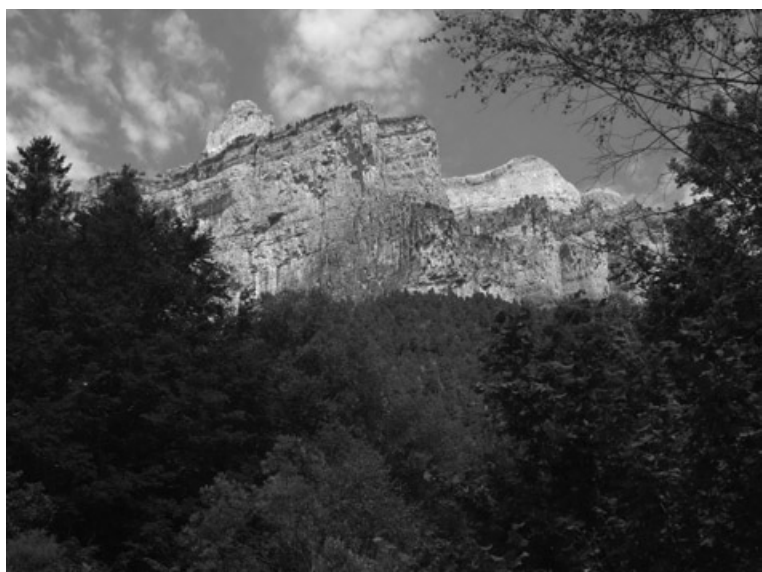
Kisváros a francia Pireneusokban: Arreau

des-ot. Ellátogatunk francia és spanyol Baszkföldre, majd az óceán partján visszakanyarodunk kelet felé, hogy a spanyol oldalon megnézzük a bikafuttatásokról nevezetes Pamplonát, a vidék történelmi hangulatú várait, és a Bardenas Reales fantasztikus sivatagi sziklaképződményeit. Túránk vízesések között a Monte Perdido Nemzeti Parkban, majd ismét Franciaországba kanyarodunk, ahol ellátogatunk a Katharok földjére. Utunkból nem hiányozhat Andorra sem: egy rövid sétát teszünk a fővárosban, és a kis ország néhány településén.

(A szerző felvételei)

Katalán Pireneusok: Boi

A Monte Perdido Nemzeti Parkban

Bardenas Reales

L. Csépanyi Katalin

Káplár László Jó Ember Díj

2008. évi díjazott: Pécsi Géza

Öt évvel ezelőtt távozott el Káplár László. A halálakor érzett fájdalom egy gondolatot ébresztett bennem: Káplár László MTI-sként – a szakma szabályai szerint – „névtelen” volt, arra kell törekedni, hogy a neve fennmaradjon. Mert meg kell őrizni azt a tisztaságot, azt az emberséget, amellyel igen is érdemes élni, akármennyire is másról szól a XXI. század. Ha nem lennének ilyen típusú emberek, ki adna erőt a folytatáshoz, a napi küzdelmekhez? A gyászév után létrejött a Káplár László Emlékére Kulturális Alapítvány. Az induláshoz és a működéshez

Káplár László

A virító bánati bazsarózsa

A 2008. évi jelöltek

Dr. Vasváry Arturné (Budapest) – a Magyar Rákellenes Liga elnöke

Dr. Bihari Lajos (Pécs) – háziorvos, 75 éves – orvosi teendői ellátása mellett széles körű kulturális tevékenységet végez: várak megmentése, Magyaregryei Baráti Kör vezetése

Szántó Dezső (posztumusz) (Mohács) – a Mohácsi Farostlemezgyár volt vezérigazgatója, Mohácsi kulturális értékeinek megmentője, a város kulturális életének segítője

Ábrahám Istvánné Ágnes (Szeged) – lelki és fizikai értelemben megjárta a poklok kínját. „Az önzetlensége, a bölcsessége, a betegsége méltósággal viselése és a mosolygása miatt érdemes a díjra. Írásaiban mindig ezeket tanítja, adja tovább nekünk, akik a nyomába sem érhetünk...” – írja a jelölő.

Videcz Ferenc (Hidas) – író, ny. tanár – vadász- nemzedékek nevelője, tanítványok segítője

Csépanyi Piroska (Pécs) – ny. tanár
Farkas Tamás (Pécs) – Misina Természet- és Állatvédő Egyesület vezetője

Fehér László (Mohács) – Hotel Béda Idősek Otthona vezetője

Gyura Barbara (Pécs) – Szemem Fénye Alapítvány vezetője

Rónaky Edit (Pécs) – ny. iskolaigazgató, fiatalok, művészek segítője, diáknemzedékek és tanárok kultúrájának fejlesztője. Kapott szakmai elismeréseket, kitüntetések. Ezek indoklásába azonban sosem került be, hogy Rónaky Edit milyen jó ember! Mindig emberbarát, gyerekbarát légkört teremtett maga körül, mindenkinek segített önzetlenül, s ezt teszi most is – írják többek között az ajánlók, volt tanítványok, a mohácsi könyvtár, a barátok.

Pécsi Géza (Pécs) – tanári tevékenysége és szociális érzékenysége, évtizedeken át végzett karitatív munkája alapján javasolták Káplár László Jó Ember Díjra volt tanítványai – sok száz nevében. Élete tele volt küzdelemmel, meg nem értéssel, elnyomással, de soha nem adta fel: küzdött tanítványaiért, valamint az elesettekért. Mindig megosztotta szellemi és anyagi javait azokkal, akik rászorultak.

A kuratórium döntése alapján a 2008. évi díjazott Pécsi Géza lett. Az idei díjátadáson részt vett *Judit Hagner* szobrász, a díj alkotója is, aki Németországban él, továbbá a díjat bronzba öntő *Balogh Imre*, ott voltak a Káplár család tagjai, valamint a barátok közül sokan. A díjátadást követően a Régió Rádió Pécs munkatársa, Kiss Tünde beszélgetést folytatott Pécsi

Gézával és L. Csépanyi Katalinnal (a műsor meghallgatható a www.hetedhethatar.hu/kaplar oldalon, a Jó Ember Díj 2008 alján).

Judit Hagner, a szobor alkotója és az idei kitüntetett

Az alapítvány várja a további támogatókat, ugyanis Káplár László írásából könyvet kíván megjelentetni a közeljövőben, hogy az alapítvány névadója által képviselt értékek – a szeretet, az ön-

Pécsi Géza a hegyen

zetlen segítségnyújtás, az egymásra odafigyelés, a természet óvása – az írásai révén is minél szélesebb körben terjedjenek.

Piknik a Zengőn

Káplár László Emlékére Kulturális Alapítvány
Székhely:

Kozármisleny, Mikszáth K. u. 24. 7761

Adószám: 18326859-1-02

Bankszámlaszám: 50800104-11096568

www.hetedhethatar.hu/kaplar

(Holényi László felvételei)

A pécsváradi István király Hotel

öt követte 2007-ben *Varga Ilona* (Budapest, Magyar Rádió), idén pedig *Pécsi Géza* (Pécs, Kulcs a muzsikához). A Hetedhétátár májusi számában beszámoltunk az eseményről, valamint sok nyomtatott újság és internetes megjelenés révén sokakhoz eljutott a hír.

A kuratórium tagjai Borsós István (Pécs), Dankházi Lajos (Budapest, elnök), Králik Ivánné (Siklós), L. Csépanyi Katalin (Pécs), Tárkányi Béla

Pécsi Géza, a 2008. évi Jó Ember Díjas

(Debrecen) 11 jelölt közül választották ki az ez évi díjazottat. A névsort végignézve látható, hogy az élet szinte minden területét érinti a lista: a kisgyerekekkel, a tanulóifjúsággal, a felnőttekkel, az idősekkel foglalkozókat, a betegekkel, az állatokkal törődőket. Minden egyes jelölt természetesen méltó volt a Jó Ember Díjra, a jelölők valószínűleg jól meggondolták, kit is jelöljenek.

Hetedhéthatár-füzetek 11.

Szarvas István: Kérdeztem – válaszoltak

A kötetet bemutatja: dr. Papanek Gábor D.Sc.

Szarvas Istvánnal sokszor dolgoztam együtt az elmúlt 15 évben. Többnyire kutatásaink számára készített információ-gazdag interjúkat, esettanulmányokat. Esetenként azonban olvastam a szélesebb kör számára készített, ismert közéleti szereplőkkel készített egyes interjúit is. S nagyon örülök,

hogy most ez utóbbiak közül néhányat kötetbe foglalva is közreadhatott. A kaleidoszkópszerű összeállítás további olvasóknak nyújthat így intellektuális élményeket.

A kötet bemutatójára készülve gondolkodtam azon, hogyan fogalmazzam meg István szakmai jellemzését. Az újságírók azonban jobban értenek ehhez, így saját mondataim helyett L. Csépanyi Katalint, a Hetedhéthatár főszerkesztőjét idézem. A kötet ajánlásában így ír: „Amikor 1997-ben a Hetedhéthatárt útra indítottam, azonnal megkerestem Szarvas Istvánt, legyen ő a magazin budapesti szerkesztőségvezetője. Hogy miért esett rá a választásom? Már régóta ismertem őt, mint a Gépipar című szaklap főszerkesztő-helyettesét. Egyik este mutatták a tévében az akkori miniszterelnök sajtótájékoztatóját: néhány újságíró volt jelen, döntően a nagy újságoktól, és Szarvas István, a Gépipar lapot képviselve kérdezett is. Hogyan jutott be, nem érdekelt. Viszont azt tudtam azonnal: ő az én emberem. A Hetedhéthatárt is szívügyének fogja tekinteni, és nem lesznek előtte zárt ajtók.” Egyetérték a jellemzéssel. István minden feladatot teljes erőbedobással végez el, és okvetlen megszerzi az ehhez szükséges információkat.

A kötet 33 interjúja az interjúadók 10 csoportja szerint tagolt, és igen széles tárgykört érint. A Kossuth-díjasok körében, a művészet mibenlétéről Faludy Györgyöt, a XX. század egyik legnagyobb magyar költőjét és Bródy Jánost, a „magyar Beatles”-t szólaltatja meg. A miniszterelnökök közül – politikai egyensúlyt teremtve – Horn

Gyulát, Medgyessy Pétert és Orbán Viktort, a miniszterek közül Lévai Katalint, Fónagy Jánost, Kovács Lászlót és Gyurcsány Ferencet. A közjogi méltóságokkal készített interjúk keretében Holló András alkotmánybírósági elnök, Lomnici Zoltán legfelsőbb bírósági elnök és Szili Katalin országgyűlési alelnök fejtik ki gondolataikat törekvéseikről. Olvashatunk arról, miként értékeli Lakshmi Puri indiai és Judit Varnai Shorer izraeli nagykövet asszonyok az országaik és hazánk közti kapcsolatokat. Az akadémikusok, tudósok fejezet interjúiban Vizi E. Szilveszter, Pungor Ernő, Lámfalussy Sándor, Kornai János, Kádár Béla, Kovács Árpád, Roóz József és én nyilatkozunk a magyar tudomány és gazdaság helyzetéről, perspektíváiról. Cégvezetökként Zwack Péter üzletember, Kovács Gyula, a Zsolnay gyár vezérigazgatója és Takács Ildikó, a Reklám Világszövetség

magyar tagozatának elnöke vallanak intézményük küldetéséről, városvezetökként Babák Mihály szarvasi polgármester szól sikereikről. A sportszeretet mélységeit Kerekes Sándor nemzetközi sport-diplomata, Klaus Schormann, a Nemzetközi Öttusa Szövetség elnöke és Vörös Zsuzsa öttusa „királynő” gondolatai (és példái) nyomán érthetjük meg. Makara Mihály főorvosnak és Böszörményi Klárának, a Springmed Kiadó vezetőjének szavai a betegségek elleni küzdelem egyre bővülő fegyvertárára hívják fel a figyelmet. Végül Habsburg Ottó királyi főherceg interjúja a világpolitika aktuális kérdéseibe vezet be.

Ugyanakkor a kötet arra is rávilágít, milyenek is az interjúk készítőjének módszerei. Olvasás közben érzékeljük, hogy Szarvas István felkészül kérdéseire. Az interjúk lehetőleg valamely aktuális esemény kapcsán kéri, s utána néz a kérdezni kívántak élettörténetének (az ekkor szerzett információkból az egyes interjúk előtt a kötet is mutat mintát). Tájékoztodik arról is, mely témák, mely kérdések foglalkoztathatják potenciális partnerét. A találkozás során csak kevés kérdést tesz fel, hagyja partne-

rét beszélni. Amint előszavában Truman Capote híres újságíró idézve írja, úgy véli: „Az interjúkészítés művészetének titka ... hogy hagyjuk a másikat azt hinni, hogy ő készíti interjút velünk.”

A mű fő értékei természetesen a válaszok. Mivel a megkérdezettek valójában korunk közszereplői, s a kérdések inspirálóak voltak, az interjúadók állásfoglalásai igen érdekesek. Egyaránt sokat tudunk meg megfogalmazóik értékítéleteiről, helyzetértékeléseiről, törekvéseiről és várakozá-

sairól. Betekinthetünk egy-egy szakma műhelytitkaiba, megérthetjük egyes nyilatkozók tevékenységének mozgató rugóit, s összességében sajátos korrajzot is kapunk. Mivel a gazdasággal foglalkozó kutató vagyok, példaként a magyar gazdasággal kapcsolatos néhány részletet említem meg. Jellemzőnek ítélem, hogy több szakma nyilatkozói is fontosnak tartották kiemelni, hogy jövőbeli gazdasági fejlődésünk fő forrása csak az innováció, az új, korszerű termékek, technológiák, menedzsment módszerek bevezetése lehet. Ugyanakkor a szakértők már évek óta nyomatékosítják az ország törekény pénzügyi egyensúlyának veszélyeit. De szembe kell néznem azal is, hogy a témakört érintő valamennyi interjúadó optimistának bizonyult: gazdaságunk mai helyzete lényegesen rosszabb, mint néhány éve vártuk.

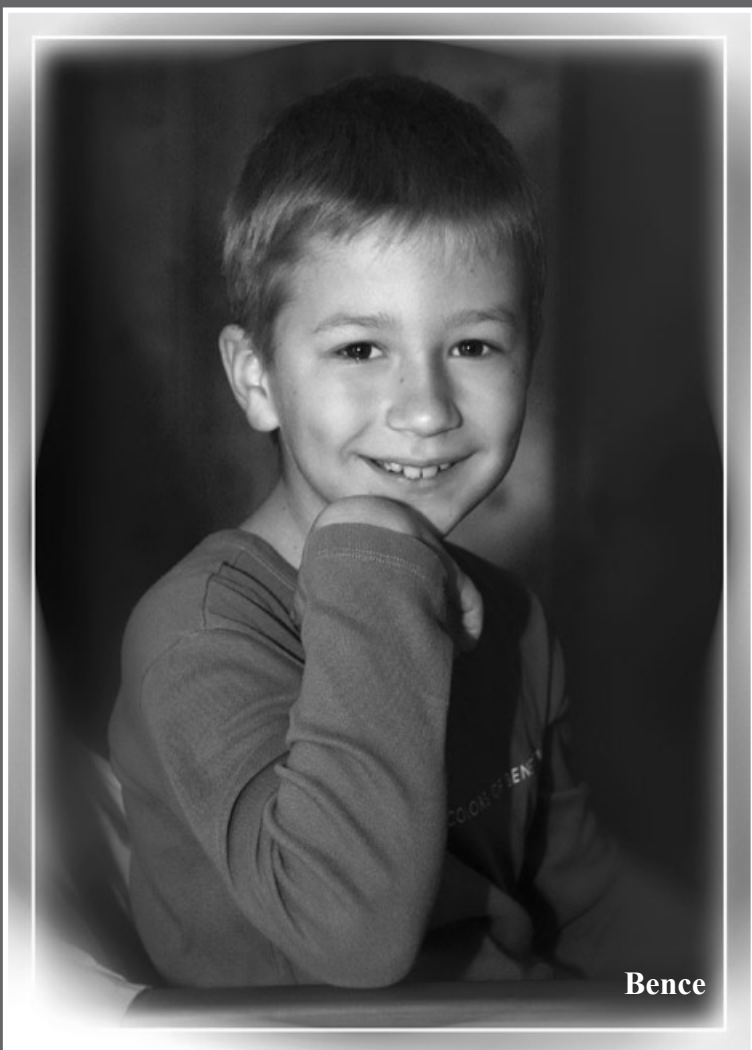
Bemutatóm végén szeretném hangsúlyozni a Hetedhéthatár magazin fontos szerepét is az interjúk, illetve a kötet létrejöttében. Úgy vélem, a széles látókörű tájékoztatás a sajtóban alapvető kötelesség, egy társadalomban pedig fontos érték. A Hetedhéthatár sokat tett azért, hogy Szarvas Istvánnak legyen módja ezért dolgozni. Köszönet érte.

* * *

Elhangzott a kötet budapesti bemutatóján, május 8-án (lásd 2. oldal)

Gyermekfotók

Jázmin

Játsszóterem

Matyi és Ákos

A gyermekfotók a család legféltettebb kincsei. A szülők, nagyszülők egy kicsit önmagukat is látják gyermekeik, unokáik képeiben. A fénykép megörökíti az elmúló pillanatok, visszahozza mindnyájunk számára a legfontosabbat, gyermekeink, unokáink életének megragadott pillanatait.

A gyermekkor meghatározza egész életünket. Sokan nem is gondolják, mennyire fontosak a gyermekkori élmények. Maga a felnőtt ember is egy kicsit gyermek marad egész életében.

Ha a testünk meg is öregszik, a lelkünk mindig fiatal marad, talán gyermeki. Felnőtt korban is meg tudjuk siratni Nemecek tragédiáját, sokszor a mesék világa is magával ragad bennünket. Ezért is tudnak művész emberek csodálatos gyermekekhez szóló műveket alkotni. A képeimhez Weöres Sándor egy versét ajánlom *Ha a világ rigó lenne* című könyvéből.

Fiúk, lányok

Repülőt gyárt Jani, Feri,
köszörül, kitalál.

Kicsi Kati nézegeti,
ide áll, oda áll.

Sátrat épít Jani, Feri,
kalapál, kiabál,

Kicsi Kati nézegeti,
ide áll, oda áll.

Varrogat a Teri, Bözsi,
jár a tű, a fonál.

Kicsi Laci nézegeti,
ide áll, oda áll.

Főzőget a Teri, Bözsi,
van ebéd, tele tál.

Kicsi Laci beleszagol,
ide áll, oda áll.

Tám László képei

Tám László

Máté

Lili

Videcz Ferenc

Ünnepnapok

Videcz Ferenc

Mielőtt még bárki Széchenyi Zsigmond híres vadászkönyve címének elorozásával vagy illetéktelen használatával vádolna meg, határozottan kijelentem, egyik sem áll szándékomban. Mindössze szerény – és talán nem a legilletékesebb – krónikása kívánok lenni két fontos alkalomnak, amely valamilyen formában szervesen kapcsolódik egymáshoz.

Közeleg június 21-e, a Baranyai Vadásznap, amelynek idén a jeles történelmi múltra visszatekintő pécsváradi vár és környéke ad méltó otthont; napjaink vadúzó egykori elődeik nyomába lépve vidám szórakozással, nemes vetélkedéssel mulatják idejüket. 20-án este pedig a vadászélet krónikásai – írók, festőművészek – mutatják be tudásukat a város és környéke érdeklődő közönségének.

A másik ünnep ennél is patinásabb: júniusban ünnepli tizedik születésnapját a Baranyai Alkotó Vadászok Klubja. Baranyában korábban is szép számmal éltek természetet ábrázoló művészek. 1998-ban Békés Sándornak, a Dél-Dunántúli Regionális TV akkori vezetőjének támadt az ötlete: egy csapatát kellene formálni a korábban önálló, gyakran egymás tevékenységét sem ismerő alkotókat. Az elképzelés gazdája az egyesülés alapelveként javasolta: nem hivatalos civil szervezetet kívánunk létrehozni. Nem készítenek cégbíróság elé terjesztendő alapszabályt, nem fogalmaznak meg mindenkire feltétlenül érvényes kötelezettségeket, nem fizetnek tagsági díjat. A közösség egyetlen kohéziója a barátság, egymás munkájának tiszteletben tartása, esetenkénti népszerűsítése. A szervezet nyitott, bármikor bárki csatlakozhat, ha betartja az említett alapelveket és alkotói tevékenységével a természet és vadászat életszerű, hiteles bemutatását szolgálja.

Az alapító tagok névsora: Agyaki Gábor vadászkiáltós, később újságíró, Békés Sándor író, újságíró, dr. Czvalinga István vadászat-történész, Décsi Erzsébet és Videcz Ferenc

író, Biber József, Götz Gyula és Varga Júlia festőművész, valamint Elter Sándor, Kanizsai József és Pinczehelyi József természetfotós. Nem feledkezhetünk meg a klub lelkes, örökmozgó mindeneséről, Darabos Máriáról sem, aki titkárként, menedzserként mindenütt jelen volt, ahol megfelelő körülményeket, lehetőségeket kellett biztosítani alkotótársai számára.

Az alakuló beszélgetést, ismerkedést a regionális tv tárgyalótermében tartottuk, ahová Budapestről is érkeztek vendégek, többek között Tálósi István, a Vadász Könyvklub alapító elnöke és a Terraprint Kiadó tulajdonosa személyében.

Az alkotókör tagjai a husztóti vadászháznál

Találkozó Videcz Ferencéknél, Hidason

Az első sikeres bemutatkozásokat követően került sor az országosan is példaértékű vállalkozásra: 2000-ben – az Országos Magyar Vadászkamara Baranya megyei Területi Szervezete anyagi támogatásával és tiszteletreméltó baranyai vadásztársaságok hozzájárulásával – megjelent a Baranyai Millenniumi Vadász Almanach, amelyben az irodalmi, képző- és fotóművészeti alkotások a klub tagjainak munkái. Az impozáns kötet mintájára egymás után láttak napvilágot a többi megye almanachjai és a Vadászkamara országos kiadványa is.

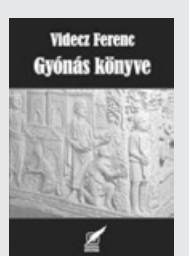
Az idő haladtával számos újabb tehetség csatlakozott a törzsgárdához: Harmat Attila díszítő iparművész, Prof. dr. Mess Béla író, Körtvélyesi László és Takács János fotóművész, Varga Pál festőművész, Túrós László vadász szakíró és kutató, Góz László csontfaragó, valamint N. Szabó Sándor színművész. Szoros kötelékek fűzik az alkotókörhöz az európai Ezüst Diplomás Baranya Vadász-

kiáltós Együttest (akik e sorok megjelenésével nagyjából egy időben újabb nemzetközi megmérettetésen képviselik a magyar színeket Ausztriában), dr. Bod Lajos vadászati szakírót és Keszthelyi Jenő intarziáművészt.

Sajnálatos módon a klub létszáma nem csupán gyarapodott, hanem időről időre csökkent is. Először dr. Czvalinga István barátunk, nem sokkal később Götz Gyula (Gyula bácsi), majd Túrós László is örökre eltávozott közülünk. Emléküket a kis csapat kegyelettel ápolja, megőrzi.

Az életkörülmények változása, az elfoglaltságok sokasodása következtében a baráti kör korábbi rendszeres találkozásai megritkultak, de az alkotói kapcsolatok – kiállítások, szerzői estek formájában – tovább élnek, követhető például szolgálva más megyék, régiók számára, ahol tehetséges, s a baranyaiakéhoz hasonló indíttatású művészek élnek, tevékenykednek. És azért néhanapján a Baranyai Alkotó Vadászok Klubja tagjai is megtalálják a módját, hogy fehér asztal mellett találkozzanak, beszámoljanak egymásnak megélt sikereikről, terveikről. Számos ismerőjük, tisztelőjük egyöntetű óhaja, hogy nemes alkotó munkával, jó egészségben, mindannyian ériék meg következő kiemelkedő ünnepüket, a 2018-ban esedékes huszadik születésnapot! A köszöntők, gratulálók seregéhez csatlakozik a szintén tízesztendő Hetedhéthatár szerkesztői és népes munkatársi gárdája is.

Megjelent barátunk és szerzőtársunk, Videcz Ferenc új kötete, a Gyónás könyve a Pro Pannonia Kiadó gondozásában. A kötet bemutatója június 14-én, szombaton 15 órakor lesz Bonyhádon, a Solymár Imre Városi Könyvtár nagytermében.

Összejevetel Békés Sándor zóki vadászházánál

Szigetvári Krisztián

Képes spanyol építészettörténet (9.)

Az Izabella stílus (kb. 1460–1510)

Szigetvári Krisztián

A csak Spanyolországban honos építészeti stílusok sorában a *mudéjart* az Izabella stílus követi. Az Izabella stílus a spanyol későgótika jellegzetessége; mudéjar elemek keverednek az olasz reneszánszsal és a spanyol későgótikával. Olyan nagyszabású szerkezeti újítást nem hozott, mint a mudéjar, de az épületek érdekes formavilága, díszítései mégis egyedivé teszik a spanyol és az egyetemes művészettörténetben egyaránt. A stílust Kasztíliai Izabelláról nevezte el (*estilo isabelino*) Émile Bertaux francia művészettörténész.

Izabella stílusú patio

Az Izabella stílus érdekessége, hogy az ebbe a stílusba sorolt épületek megjelenése rendkívüli változatosságot mutat, a fent felsorolt jellegzetességeken túl az építésük ideje köti össze őket.

A Kagylós Ház Spanyolország egyesítésében nagy szerepet játszó Kasztíliai Izabella a stílus névadója, és a polgári házaktól egészen a katedrálisokig terjed azon épületek skálája, melyeket e stílusba soroltak be hosszas viták után a művészettörténészek.

Az Izabella stílus építészeti öröksége

Az egyik legszebb példa a salamancai Kagylós Ház, a város közkönyvtára. Meghökentő

homlokzatdíszek, 300 jakab-kagyló díszíti az épületet, különleges ablakelrendezés és gótikus kovácsoltvas ablakrácsok jellemzik az épületet. Belső udvara, a *patio* az olasz reneszánszt vegyíti a mozlím elemekkel.

Mivel Salamancában minden épülethez egy-egy legenda is társul, így nem lehet kivé-

tel az 1480 és 1514 között megépült Kagylós Ház (*Casa de las Conchas*) sem. Az építtető, don Rodrigo Maldonado de Talavera, a Szent Jakab-lovagrend tagja volt. Ha a kövek mesélni tudnának, ezt adnák elő: „*Réges-régen élt egy csalfa asszony, akinek volt egy gazdag férje. Egy viharos éjszakán megszökött az asszony a szeretőjével és egy szakajtó arannyal. A férj megneszelte tetteket és Salamanca határában a szökevények elé vágott, ahol a szeretőt párban megölte. Az asszony megbomlott hajjal és bomlott aggyal visszarahant a városba, az aranyat elrejtette a Kagylós Ház egyik kagylója alá, majd öngyilkos lett. Félőrülden ért a tett színhelyére a férj is, aki asszonya vesztét látva hagymázos állapotban kezdte letépkedni a falról a kagylódíszeket. De aranyát sosem találta meg, mert minden egyes kagyló levételekor egy életéve tovaszállt...*” Így szól a legenda, és mivel a közkönyvtár előtt állunk, odabent még sok ilyenre bukkanhatunk. No, de mi a teendő? El kell

A Kagylós Ház

Infanzado palota

látogatnunk 300-an Salamancába, mindenki levesz egy kagylót a homlokzatról, és akkor kiderül... hogy miként helyezték fel ezeket az egyenként kifaragott díszeket a falakra. Minden bizonnyal egyfajta tiplit rögzítettek a kagylók hátoldalára, hogy a kövek fugáiba könnyen beilleszthessék őket.

Infanzado palota homlokzata

Ezt a mintát követték Ávilában és Guadalajarában is. Az előbbi a Csúcsos Ház (*Casa de los Picos*), az utóbbi pedig az Infanzado hercegek palotája, melyeken apró piramisok alkotják a hom-

Infanzado palota patio

lokzatdíszeket. A hercegi palota és a toledói San Juan de los Reyes katedrális kerengőiben mudéjar fakazettás mennyezzettel is találkozhatunk.

Antos Árpád

Barangolások Erdélyben – 87.

Ötödik utazás (12. rész)

Bárdfalva

A községről az előző számunkban írtam. Most képeken mutatom be: Bárdfalva határában – a zsindeletetős, boronafalú házak mellett álló fából faragott Golgota:

Fülkés Golgota

Mint a helyiek elmondták: azoknál a házaknál, ahol eladó lány van, az udvaron felállított, leveleitől lecsupasztított fák ágaira zománcedényeket raknak. Máramarosban az a szokás, hogy az eladó lány gazdagságát az edények nagyságával és számával jelzik a legényeknek.

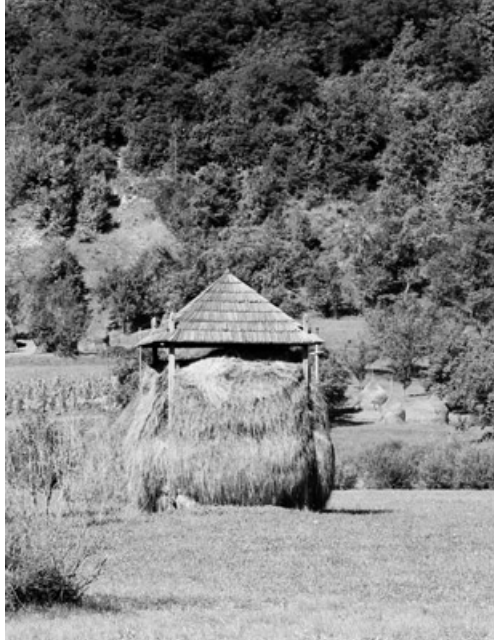
Lábaskok az ágasfán

A falu melletti mezőn megfigyelhettük a vidék jellegzetes szénatárolóit.

4 sarokra állított magas faoszlopon a kúpalakú zsindeletetős le- és fel mozgatható, rögzíthető, attól függően, hogy milyen magasságú a széna. Remek alkalmazhatóság a széna esőtől megvédésére.

Szaplonca

Máramarossziget közelében a község temetője révén vált világhírűvé. 1935-től Stan Ivan Patras helyi cipész (!) és fafaragó népművész a temetői fejfákra az elhunytakra jellemző jeleneteket és verseket faragott. A keresztet azonos magasságúak és alakúak. Festésük alapszíne az élénk „szaploncai kék.” A temető a „vidám” jelzőt kapta az évtizedek során, mert a fejfák román nyelvű feliratai sokszor tréfás rigmusokat tartalmaznak. Vannak olyan sírfeliratok, melyek a halál okát és körülményeit mesélik el. Egy

Szénagyűjtő

hároméves kislány balesetét ábrázoló kép alatti sír-szöveg a következő:

Nofor Anucája vagyok,
S szüleimet itten hagyom,
Jaj a szegény, jó anyám,
Engem elveszített mán.
A kakukk szólt a szőlőben,
Hogy el kell már végleg mennem
Egy kocsiút eltaposva,
Szerető szüleim itt hagyva.
Mária, az én nővérem,
Örökké sirat majd engem.
Tán az Isten úgy szeretett,
Hogy keblére emelt engemet.

A két férfit ábrázoló kép alatt ez olvasható:

Itt pihenünk mi örökre
Toader bátyám, s én az öccse.
Jó szerencsét bácsikám,
Mint látod, sor került rám,
Mert te nagyon szeretted!

A szaploncai temető

Míg a világon éltél.
Neked nem volt gyermeked,
Ki simogasson téged.
Rendes ember valál éltedben,
A munkát sohasem kerülted.
Király Mihály Toader fia,
Így ismertek a faluban.
Most itt nyugszik kettőnk pora.

Sok fejfája az elhunyt foglalkozására utal: az orvost fehér köpenyben sztetoszkóppal, az irodistát íróasztal mellett ülve, a fonó nőt rokkával, a juhászt birkáival mutatják be a domborművű színes képek.

A lovas férfit ábrázoló kép alatt ez olvasható:

Itt poraim nyugszanak,
Dumitru Nofornak hívnak,
Míg világom éltem,
A lovakat szerettem.
Lovat, juhot is tartottam,
De most mindent rátok hagytam,
Mert a halál rossz szándékkal
Belépett az én aklomba,
S én életem vesztettem,
Alig 48 évesen.
1906–1954

Több mint 800 sír sorakozik a temetőben. Ezt a temetkezési módot ma is folytatják a község lakói. Az UNESCO „A Világörökség része” címmel ismerte el e különlegességet.

Bandi Andrásnak köszönöm a sírversek fordítását.
(A szerző felvételei)

Rónaky Edit

Felhőtlen vidámság – vidám felhőkkel

Rónaky Edit

Kocsis Tibor alkotásairól

Amikor egy véget nem érően locsogó társaságban megszólal valaki, aki addig csendben ült az asztal sarkánál, mindannyian felkapják a fejüket és ráfigyelnek. Ha ilyenkor magvas gondolatot mond el csattanós formában, emlékezetükbe vésik szavait. Különösen akkor, ha humorral is fűszerezi őket.

Most már másodjára tarthatok kezemben ilyenféle szövegekből összeállított kötetet szerzőtársunktól: **Kocsis Tibortól**. *A Szavak a felhők alatt* és *a Légből kapott fotográfiák és egyéb fogalmazványok* című könyvecskéiből olyan szerzőt ismerhetünk meg, aki jól ismeri és szereti az életet és anyanyelvünket. Nyitott szemmel jár, meglátja a fűszálak közt megbújó apró pipitért és az őszapó rebbenő szárnyát csakúgy, mint a Bakony sötétlő fenyőit s az égen kergetőző felhőket. Tud a japán szeretkezési szokásokról, és vannak sejtései egy *Örömlány örömeiről*. Szereti és műveli a szójátékokat, felhasználja a szavak többértelműségét, alkalmi jelentéseit. Ír kis szösszeneteket, életképeket, köszöntő verseket, „agyrémesen” rímelő néhány soros (főként kétsoros) aforizmákat, alkot *Szóláshasonlatokhoz hasonló hasonlatokat*, kifacsar közmondásokat, szállóigéket, régi igazságok mellé újakat kanyarít, összeállít saját álmoskönyvet, szerelmes eszperente nyelvlecket, pajzán rímpárokat fogalmaz, kitalál tréfás sírfeliratokat, irodalmi paródiákat, még villámdrámát is.

Ezek a szövegek könnyedek, de nem mind könnyű fajsúlyúak. Humorosak, de nemcsak nevetteknek, hanem el is gondolkodtatnak, felelősségünket is megfogalmazzák, hiszen hétköznapi örömeink és gyarlóságaink, banális és triviális dolgaink mellett életünk alapvető sorskérdéseiről, az emberiség nagy vétkeiről, filozófiai tételekről, az idő múlásáról, az öregedésről, a szegények, a hajléktalanok mindennapjairól is szólnak, de sosem oktatóan, nem pátosszal, hanem lazán, humorral, szókimondó, őszinte termé-

szetességgel. Humorforrásuk a valóság és hajlékony, játékos anyanyelvünk ki-meríthetetlen tartománya.

Balról jobbra: Kocsis József, Bogádi Kis György és Kocsis Tibor

szetességgel. Humorforrásuk a valóság és hajlékony, játékos anyanyelvünk ki-meríthetetlen tartománya.

Kocsis Tibor rímelő sorainak ritmusa is fülbemászó, s ez megjegyezhetővé, idézhetővé teszi őket. Szerzőnk nem ismeri tabukat (mindenről mer szabadszójában írni), de ismeri a fájdalmat, a gyászt. Hol harsány nevetést, hol kesernyész íróniát váltanak ki belőlünk írásai, de az is előfordul, hogy áhítatot keltenek: anyasíratói torokszorítóan szépek.

Mindkét könyv felét képek alkotják, de nem illusztrációk, hanem a szerző fotói: fákról, virágokról, tájakról, naplementéről, de főként a nap mint nap látható s százféle alakot felvevő fehér, rózsaszín, alkonyatszínű felhők-

ről. Gyerekkorunkban – tán mindannyian – ámulattal csodáltuk ezeknek a légi tü-neményeknek alakváltozásait, s a legkülönbözőbb formákat láttuk bennük: emberek, óriások, félelmetes medvéket, krokodilokat, barátságos pulikutyákat.

Kocsis Tiborban most is él ez a pajkos gyerek: felhőjátékainak kavalkádjával gyönyörködtet. S amikor 16 éves unokájának szeretne *üzenni valami jót, / okosat, fontosat, útravalót*, ahhoz a felismeréshez jut, hogy: *nem kell mindig távolba nézni, / a jó az embert közelről éri. / A jót az ember közelről éri.*

A közelünkben lévő szépet, jót, érdekeseget segít észrevenni Kocsis Tibor két könyve.

(Szemelvények, idézetek olvashatók belőlük a 28. oldal *Humor* rovatában.)

Winkler András

Winkler András

Az utolsó

Várjuk rég
amit csak
sejtünk,
amiről szót
alig ejtünk,
néha csendben
versebe rejtjük:
azt a napot
énekeljük.

Hívás

Mikor a szél
megérintett,
éreztem, az
Isten intett,
és míg félve
közeledtem,
elszállt belőlem
a testem.

Alter Ego

Búcsúzó.
Míntha magamnak
hajtanék fejet.
Miért nem
mehettem Veled?

Hazafelé

Nem emlékszem
hogyan kezdtem,
nem sejttem, hogy
miként végzem,
kevés volt
a hatvan évem,
hogy az életet
megértsem.

Gondolat

A gondolat,
mit temetek
valaha ifjú
lehetett.
Most elkísérem
öregem
csendben
versembe
temetem.

A versek múlásáról

Ahogy öregedett versei egyre rövidebbek lettek. Csak néhány sor, egy-egy szó, egy cím. Aztán már eszébe sem jutottak.

Firewind Kamelot

Budapest, WigWam Klub
– 2008. április 20.

Roppantul el van kényeztetve a magyar közönség, hiszen évente látogat el hozzá a Kerekasztal lovagjainak kastélyáról elnevezett zenekari formáció. A közönség pedig szépen meg is tölti az Indiános-klubot, és kezdődhet a koncert!

A több görög zenészt magában foglaló Firewind tagsága korrektül játssza a jófajta heavy metalt, de ez az este mégis a Kameloté. A szünet után tíz óra körül felhangzik a hegedős bevezető dallamfutam (sajnos csak felvételtől), melyet egy maszkos lány imitál.

Az amerikai zenekar az intelligens heavy metal mintapéldánya, melynek élén olyan énekes áll, ül, guggol, a norvég Roy Khan személyében, aki minden idők leggyönyörűbb refréndallamait alkotta meg az elmúlt években.

Roy Khan földig érő fekete ruhájában idézi meg a Szellemopera, a Karma, az Epica című utóbbi Kamelot lemezek magával ragadó hangulatát, semmivel össze nem téveszthető atmoszférát bocsátva a koncertterem falai közé. Palotai Olivér magyar származású billentyűs most is szól pár szót a nagyérdeműhöz, s ismét megígéri, hogy hamarosan visszatérnek. Ez az ígéret tavaly is elhangzott, és lám, beigazolódott. Ezen a közönségen nem fog múlni semmi, a zenekar népszerűsége lassan szétfeszíti a klub falait.

A legnagyobb lelkesedést a The Black Halo lemez dalai váltják ki, annak is a nyitószáma, a Faust ihletette March Of Mephisto, mely ez alkalommal a ráadásban hangzik el.

Azután csend, a zenekar hosszan integet és levonul, én pedig egész éjjel hazafelé a kitörölhetetlen dallamokat füttyörésem a vonaton.

Vajon jövőre is eljönnek hozzánk?!

SZIGETVÁRI KRISZTIÁN

Kardhordó Kálmán

Bélyegvilág

Kálmán Kardhordó

A 2008-as esztendő nagy eseményének ígérkezik a XXIX. Nyári Olimpiai Játékok pekingi rendezése. Az ázsiai földrész Tokió és Szöul után immár harmadszor ad otthont százmillióktól várt sporteseménynek, ami nem is egyszerűen csak a sporté; az antik világ görögjeinek az olimpiához fűződő szemlélete többé-kevésbé mindmáig hat. Hatalmi indítatásból, boszszúból, gögből történő megsértése az újkori olimpiai játékok rendezésének, történetének tanúsága szerint se vitte előbbre az emberiség ügyét. (Legyen elég csak a helyszínek megválasztására vagy az 1924-es, 1980-as, '84-es játékokra utalnunk.)

A kínai főváros Isztambul, Oszaka, Párizs, Tokió elől nyerte el a rendezés jogát. Hét év állt rendelkezésére a kínaiaknak (2001 júliusától 2008 augusztusáig) sportlétesítmények megteremtésére, szervezési előkészületekre. Egyedülálló létesítményekről hallunk hírt, melyek a játékok 16 napja alatt (2008. augusztus 8-tól augusztus 24-ig) 28 sportágban, 302 versenyszámban, várhatóan 205 nemzet tíz és fél ezer sportolójának rendelkezésére állnak. Kína hatalmas területe, lakóinak száma is indokolja, hogy Pekingen kívül más városok is otthont adhassanak nem mindennapi eseményeknek: Qinhuangdao, Sanghaj, Shenyang, Tianjin labdarúgás, Hong Kong a lovaglás, Qingdao a vitorlázás helyszíne lesz.

A Magyar Posta 1952 óta köszönti bélyeggel a nyári olimpiai játékokat, idén 14. alkalommal. (1984-ben – miután Magyarország távolmaradt – nem ad-

tunk ki bélyeget sem, 2000-ben pedig a játékok után az elért sikerek emlékére jelent meg sorozat és blokk.) Sok közülük nemzetközi elismerésben, díjban részesült. Grafikai megoldásuk a tervezőművészek fantáziájának is függvénye, de jellemző, hogy a rendező ország iránti tiszteletből alkalmazzák azok nemzeti, kulturális sajátosságát. Az idei bélyegsorozatot tervező Kara Orsolya is élt e lehetőséggel: a vízilabdázás, birkózás, vívás jellemző akcióját leegyszerűsítetten ábrázolt háttérben a kínai akvarell technika sajátosságaira ismerünk. A bélyegképet a Magyarország, XXIX. Olimpiai Játékok, értékjelölés szöveg, valamint a pekingi olimpiai logó egészíti ki.

A 70 forintos címlet színe kék: a béke, az olimpiai eszme színe, míg a 100 és 170 forintos címletek piros-fehér-zölddel nemzeti színeinket adják.

A 2008. április 16-án forgalomba került bélyegsorozat az Állami Nyomdában készült ofszet eljárással, ez évi bélyegnapi sorozatunkhoz hasonlóan tete-béche elrendezésben, vagyis álló és fordított egymásmellettiségben az 50 bélyeget tartalmazó ívben. (Lehetőség nyílik a bélyegpárok eltérő változataira.)

Garázson kívül tárolónak, felvonulási épületnek, horgász háznak is használható

Alapár: 240 ezer forint + áfa

Érdeklődni lehet a 72/447-760 és a 06/30-271-9446 telefonszámokon

A mintadarab megtekinthető:

Pécsett a Kanyar u. 22. szám alatt,

Mohácson a Szőlőhegy,
Csencsevár u. 5-9. szám alatt.

Szilovics Szilvia

Szeress! Vigyázz rám!

Néha széttépnéd a kötelet,
mi régóta összeköt minket,
de hidd el, nagyon erős ez a szál.
Higgy benne és szeress, vigyázz rám.

Néha kínzó sebeket ejtesz,
de el akkor sem eresztesz,
mert tudod, mellettem nyugalom vár.
Én csak annyit kérek, szeress, vigyázz rám.

Mikor mélyen lelkedbe marok,
s boldog jövőnk romjain taposok,
vad dühömben szólni nem tud a szám,
de akarom, hogy szeress, vigyázz rám.

S mikor érintésed oly lágy,
hogyan testemet előnti a vágy,
tér és idő nekem nem számít már.
Egy a fontos: szeress és vigyázz rám!

Hiszen ha egymás szemébe nézünk,
ugyanakkor dobban meg a szívünk.
Ahogy akkor ölelsz hosszan s némán,
én érzem, hogy szeretsz és vigyázol rám.

Patak Sándor

Elindultam...

Elindultam szemed fényét elveszítve
Minden álmom a kóbor szélnek feszítve
Hátha újra hozzád sodródom még egyszer
S ölelésedből többé már nem engedsz el

Minden hibám, minden bűnöm ismered már
És csak ölelő karod, hol békesség vár
Lágy öled szentélye legyen Mennyországom
Szép szemed vezessen át a Pokollágon

Ha élet vagy, én halál
Ha szél vagy, én zord kőszál
Mikor álmodsz, ébredek
Ha bölintasz, tévedek

Úgy lennék az, amit vágysz
Nem mardosna így a gyász
Ha élet vagy, éljek én
Mint boldog dal nyár egén

Elindultam szemed fényét elveszítve
Minden álmom a kóbor szélnek feszítve
Hátha hozzád sodródom még egyszer újra
S nevetve halhatok bele csókjaidba...

Szerkesztőségünk várja fiatalok rajzait, verseit,
írásait a következő címen:
7614 Pécs, Pf. 59. • e-mail: hethatar@t-online.hu

Fiatalok oldala

Molnár Szilvia

Pillanatképek

örökké tavasz:
nyírfa zsenge ágával
bölcs bagoly szeme

mindenütt darázs
döngicsél az odvasság
öreg víz partján

kártyázik a szél
zöldet kiüt rőt vörös
halni kész dión

egyedül hegyes
fenyő nem néz csupaszon
dermedt reggelre

falomb-vacogás:
dolgozni kezd jég fújta
permetrepedés

bármi ténfereg
önmélyükre húzódnak
őstermészetek.

Prim Péter

Nyári etűd

Amint a tűz lehül
és a pirkadat
benéz az ablakon,
minden tündér itt marad

Jó a reggel friss szaga!
Kidugja fejét
minden fülakó, apró manó
Harmat, dér, és zúzmará.

Délben, éppen
Déliabab úr áll tótágast
a messzeségben,
de a pásztor rászól.

A fény lassan elszalad
a messze horizonton,
egy utolsót int neki a gyöngyvirág
és holdvilág mosolyog az ég alatt.

Bekúszott a rüt éjszaka,
sötét, hideg, vad és szörnyeteg.
álmomból némán ébredek:
Mióta írok verseket???

John Dos Passos gondolata		Kis patak			Mocsári hal Víz jelzője		Amely személy Filmet ki-dolgoztat		Becézett Erika Orvosi konzult.	Mi, mit oroszul	Szelid vad Szünnnap hangzói	Karok részei Csendben les	Úzné Személyed	
		1												
		Minden szabályt tagadó Sporteszk.										Szláv népcsoport Kosice		
Fejtelendő landol	2	Lápi növény Gyógyászati cső				Személye Hanga	Leold hangzói Európai Unió				Többszél E napi	Kérdőszócka	Germánium vj. Tavaszi virág	
				Rakhat Növényi rész					Végtelen mag			Nyomdász család volt Mikortól		
									USA din Családi fészkek				Rövid átmérő Elektron	
Felsőterület Ukrán város					4			Belátma Nano r.						
Nos keverve Derékszíz				Kicsinyítő képző	Görög bet	Zsebiba-ba anyja Végtelen zivatar				Indiai légitárs. 45		Vállalat Fél velő		
				Következmény Magyar kártyaj.				Pesti közl.cég Sugár jel			Óvintézkedés kezdete			Kötőszócka Idő a fizikában
Társi-tul-ban lévő						Mutatószó	Előtagként való-ságos Zorro				Korpusza Fényudvar			
Szállodai alkalm. Tematikus rajz				Csónakot hajt				Kétes Erőteljes			Feltéve Vas vj.		Utolsó előtti betűnk 3,14	1000 Taktusos
				Gyom Lábfej domború része			Motor-márka v. Karimája		Lombos növény			Foszfor vj. Illatos virág	Raboskodik, argó Nemzetközi r.	
Végtelen juh Hitetlen férfinév				Angol macska Edénytartó rúd			PAÉ		Kezdetben					
					Amper Delibes opera		Belül feslik Személye		Gé	Most belül Pápanév		Lóbetegség Kés jelzője		
Megál-ló r. Puskás... feltaláló		Gülba-ba eleje Tusa				Ny-i tájegység-hez tartozó Azonosak					„Té” Egyik kromoszóma		Félig megy	
							Rezső belseje Fogágy		Ósi fegyverünk Numero				Idegen ksz. 100	
Szerb város József A. vers				Bűnügyi regény Baranyai faluban él					Sánc szélei Tető vízszelvetője		Báj Csordultig			Gravi-rozott
				Omszk folyója Fejtelen vese		Ismert Negatív röv.								Győzelem jel Erdélyi település
Borsodi város							Kórház jele Tetejére Társó-lással beszél			Félbe Egy az öt tó közül		Ábel végzete	Fővárosi egyetem	Végtelen dél Lemez angolul
USA úrközpont Neje					Elektron Fejtelen sémi		Alacsony láz Hat.lan névelő							
							Utolsó az ábécében Rénium vj.		Vajon való-ságos Csendes láz					
De														Félti

DRELICSKA ATTILA EMLÉKÉRE

KÉSZÍTETTE: CSÉPÁNYI PIROSKA

A keresztrejtvényt helyesen megfejtők és a megfejtést beküldők közül a szerencsés nyereménye: az Elsősegély című könyv. Beküldendő John Dos Passos gondolata július 11-ig, a szerkesztőség címére (7614 Pécs, Pf. 59.) postai levelezőlapra vagy levélben, illetve az e-mail-címre (hethatar@hethathatar.hu).

Az áprilisi számunk rejtvényének megfejtése: „Az embereknél általában sosem tudni, hol végződik az ostobaság és hol kezdődik az aljasság.” (Alekszandr Kuprin gondolata)

A helyes megfejtést beküldők közül Fazekas Dániel (1064 Budapest, Izabella u.) olvasónk nyerte meg a Bolygónk élővilága című könyvet.

Publius Syrus gondolata		3	Ügyefogyott, tehetetlen Igekötő	Horgony Lyuk a tó jegén	-	Asszony-névképző Becézett Zsigmond	Terményt földbe ás „D”	Feltéve Bulgária aj.	Bevásárlókp. Gábor... rézagyús	Baranyai falu	
			1								
			Szuvenír Szökken			Részűtos Albán pénznem			Parancsolód Ny-részesedést		
Szorgos rovar	2	Hullámban van Hírhedt császár v.	Keleti szőtes					Indulat-szó 100	Hidrogén Igen angolul		
			Hiteles mérték	Csodás történet Zuhany			Ismert bankárunk 4				
Jövedelem					A riksát húzza Repül			Azonosak Eszkimó hókunyhá	Kutyus Vállalat		
A teremtó					Kálium Háromtagú együttes	Ifjúsági találkozó volt Anglia aj.			Fiatalos köszönés Úrhajó		
Okol keverve Cipész szerszám			Nagy gabona halmaz Semmi				Baranyai falu Durva posztó		1 Cinezé		
		Réce	Szélhárfa Névelő		Nagy víztömeg Ön	Sétálgatót Tömegmérték					
Vértanú város Fél szurok			Fal ledől Menyasszony			Év végi jókíváns. röv. 49			Nitrogén Csüng		
		Csendben süt	Párhuzamosság Ellentétes ksz.				Félig kéve Fél buta		Törött olló Latin csont		
				Giga Gramm	500	Olasz aj. Kén vj.	Pálcával verő Belga aj.				
Láp							Dőreség				

KÉSZÍTETTE: CSÉPÁNYI PIROSKA

A keresztrejtvényt helyesen megfejtők és beküldők között lapunk egyéves előfizetését sorsoljuk ki. Beküldendő Publius Syrus gondolata július 11-ig, a szerkesztőség címére (7614 Pécs, Pf. 59.) postai levelezőlapra vagy levélben, illetve az e-mail-címre (hethatar@hethathatar.hu).

Az áprilisi számunk rejtvényének megfejtése:

„A világtörténelemben az esztelenségnek van a legtöbb mártírja.” (Jules Goncourt gondolata)

A helyes megfejtést beküldők közül lapunk egyéves előfizetését Varga Gábor (3508 Miskolc-Hejőcsaba, Világ u.) olvasónk nyerte.

VARÁZSKÉP – 235.

DR. MÁNDOKI LÁSZLÓ NÉPRAJZTUDÓS EMLÉKÉRE

Első számunktól kezdve mindegyikben található varázskép. Dr. Mándoki László néprajztudós nemcsak rendelkezésünkre bocsátotta világhírű rejtvénygyűjteményének ezen darabjait, hanem versikéket is írt hozzájuk. Ezt a hagyományt folytatva Szigetvári-Szattinger Krisztián jóvoltából ismét versikékkal jelennek meg a varázsképek.

Aki megtalálja a képen a keresendőt, kiszínezi, a képet kivágja vagy fénymásolja, és nem rest július 11-ig borítékba téve szerkesztőségünk címére (7614 Pécs, Pf. 59.) elküldeni, megnyerhet 50 szelet csokoládét.

*De nagy itt az ováció,
Kezdődik a vakáció!
A TANÁR ÚR is derül,
Pláne, ha előkerül!*

Az áprilisi számunk varázsképén az *Anyut* megtalálók közül HORVÁTH ALEXANDRA (7623 Pécs, Rákóczi u.) olvasónk nyerte az 50 szelet csokoládét.

Budapest, WigWam Klub

Rage, Edenbridge, FreaKozaks

Épp Skóciából tértem haza a koncert napján (április 13-án), és mi is tehetné fel a koronát egy remek utazásra, mint egy jól sikerült zenei esemény?

Az orosz előzenekart sajnos szinte teljesen lekéstem, abból az egyetlen dalból, amit hallottam FreaKozaks-ék műsorából, nem tudnék messzemenő következtetéseket levonni. De az osztrák Edenbridge produkcióját már az első perctől lelkesen figyelhettem. A lelkesedésem nagyobb horderejű volt, mint a koncert, mert a nagy ívű, lenyűgöző, énekesnős zenekar csak a harmadik jelzőt merítette most ki maradéktalanul. Ráadásul énekesnőjüktől sokkal többet vártam volna! Valahogy nem varázsolt el a muzsika, nem repített el távoli tájakra, hiányzott az isteni szikra ebből az élő fellépésből. Talán majd legközelebb...

A Rage ellenben három fővel többet adott, mint az Edenbridge ötöse! A német zenekarban új a dobos, de a lendület

a régi! Egyazon hőfokon dörögtek a régi thrash-ízű számok a jelenkor rétegzett zenei kompozícióival. Victor Smolski belorusz srác pedig a jelenkor egyik legnagyobb gitárosa! Persze óriási előnyt tudhat magáénak, komponista apával sem büszkélkedik minden zenész! Vérében van a muzsika, és csak úgy árad belőle. A változatos koncertprogram legnagyobb pillanata úgy félidőben köszöntött ránk, amikor egyben eljátszották a vadonatúj Lord Of The Flies-t és a régebbi Dies Irae-t. Itt egy japán énekesnő hozta a hol démoni, hol angyali dallamokat, és a színpad arra a 15 percre színházzá változott, akár az egész világ. Csodálatos perceket okozott ez a Carmina Buranát megidéző dalpáros, ilyenekért érdemes koncertekre járni. Sok sikert még Peavy Wagnernek (ilyen névvel nem lehet rossz zenét játszani!) és csapatának! Reméljük, két év múlva ismét visszatérnek hozzánk!

SZIGETVÁRI KRISZTIÁN

1788

Kerek Világ

Ha június hónapban
felhívja

a 1788-as

telefonszámot
a Magyar Telekom
vezetékes vagy mobil
hálózatából,
akkor 100 forinttal
támogatja

a Kerek Világ Alapítvány
halmozottan sérült
gyermekait!

Kérjük, segítsen Ön is,
mert a világ most
az ön segítségével
lehet gömbölyű!

www.kerekvilag.sulinet.hu
7627 Pécs, Gesztenyés u. 2.

MEGRENDELŐ

Megrendelem a Hetedhéthatár című közérdekű magazint

..... példányban 2008. év hónaptól

12 számot
1500 forint előfizetési áron

Név:

Település: Irányítószám:

Utca, házzám: Postafiók:

Tel./fax:

Fizetés: banki átutalással – postai csekken (a megfelelő aláhúzendő)

Egyéb megjegyzés:

.....
aláírás

A megrendelés alapján a kiadó küldi a számlát, illetve a postai befizetési csekket.

Visszaküldendő a szerkesztőség és kiadó címére:

7761 Kozármisleny, Mikszáth K. u. 24.

Bankszámlaszám: 50100112-12005985

(Nemzetközi: HU31-50100112-12005985)

e.graphic

stúdió

- **Egyedi könyvek**
teljes kivitelezése
akár 50-100 példányban is
- **Hetilapok, periodikák**
tördelése és komplett
nyomdai kivitelezése
- **Színes plakátok készítése**
30×60 cm méretig
- **Színes és fekete-fehér**
fénymásolás és nyomtatás

Nyitva:

Hétköznap 08.00-19.00

7624 Pécs, Hungária u. 14.

Tel./fax: 72/227-350

info@edenscript.hu

Szarvas István

Hevesi László Budapesten

Hevesi Lászlóval, a belgiumi Namur-i Egyetem kémia professzorával Budapesten, a Tudomány Világfóruma konferencián beszélgettem.

Professzor Úr! Milyen benyomást tett Önre Sólyom László államelnök és a horvát, osztrák, görög elnök előadása?

Mindenképpen jónak tartom, hogy fontosnak tartják a környezeti témát és személyes jelenlétükkel ezt igazolták.

Én azon a véleményen vagyok inkább, több Nobel-díjasnak kellett volna eljönnie. Mi az Ön véleménye erről?

Nézze, a Nobel-díjasok elég elfoglalt emberek. A nagy tudású, gyakorló elméleti tudósok olyan előadásokat hallgatnak meg, amiből profitálhatnak, gondolom, azért nem jöttek ide, mert erre itt nem nagyon számíthatnak. Viszont a politikusok és az üzletemberek, akik eljöttek, azok is sokat tehetnek a tudomány fejlődéséért.

A három élő magyar származású Nobel-díjas közül Oláh György szintén kémikus, mint Ön. Ismeri személyesen?

Igen, többször találkoztam Oláh professzorral, meglátogattam Floridában, megmutatta nekem a Nobel-díját.

Megfigyeltem, hogy Ön nem adta oda tényérját a pincérnek. Miért?

A meleg víz is energiafogyasztással jár, a mosószer meg szennyezi a környezetet, érdemes takarékoskodni vele. A másik dolog, amit elmondanék Önnek: ezen a konferencián a részvétel a meghívottaknak ingyenes, ez nem helyes. Azt hiszik a külföldiek, akik idejöttek, hogy Magyarország nagyon gazdag ország, hogy ezt megengedheti magának. Nyugodtan kérhetek volna részvételi díjat ezért a csodálatos ellátásért.

Ön fél évszázada él Belgiumban, tagja a belgiumi magyar professzorok baráti körének. Mi az, amit átvételre javasol a magyaroknak?

Hálás vagyok Belgiumnak, mert lehetőséget biztosított, hogy tanuljak: komoly ösztöndíjat kaptam. Itt nem számít ki honnan jött, csak a tudás számít. Bár a belgák is veszekednek egymással, de kifelé az ország érdeke a fontos, erre nekünk, magyaroknak is oda kellene figyelni.

* * *

A professzor feleségével, Liliannal, aki művészettörténész, Jancsó Miklósról beszélgettünk. Jobban ismerte filmjeit, mint én. Elmesélte, hogy 1972-ben a cannes-i filmfesztiválon találkozott vele és akkori feleségével személyesen is.

Szarvas István

Az Oscar-díjról: Bokor Pál

Bokor Pál

Nyolcvanéves az Oscar-díj – ez alkalomból könyvet írt az MTI korábbi washingtoni tudósítója, Bokor Pál. A könyv sajtóbemutatója a budapesti Uránia moziban volt, ahol Albert Györgyi író-újságíró beszélgetett a szerzővel. Ezután a szerző készséggel válaszolt lapunk kérdéseire.

Most adta ki „A siker neve Oscar” című könyved. Kíváncsi lennék Magyarországon is lehetne hasonló díjat létrehozni?

Elméletben elképzelhetőnek tartom azt, hogy legyen. A hasonlóság igen korlátozott a két filmipar között. Van az olasz Donatella Díj és az európai Felix-díj, amely hasonlítható az Oscarhoz. Nehezen tudnám elképzelni Magyarországon. Nem a filmjeink minősége, mert a mi filmjeink sem rosszabbak a Deákné vásznánál, hanem a filmek csekély száma miatt. Összefoglalva: Magyarországon nem érettek a filmgyártás anyagi feltételei ilyen díjra. A közeli évekre nem jósolok ilyet, de elvben elképzelhetőnek tartom.

A pécsi filmszemlén úgy hozták meg a döntést, hogy a filmszemle vége előtt hazautazott a zsűri egyik tagja. Az Oscarnál a szavazóknak nem kell együtt nézni a filmeket?

A fontos, hogy a szavazók lássák a filmeket.

Elképzelhető, hogy a közeljövőben valamelyik magyar film jelölést kapjon és valamikor Oscar-díjat kapjon?

Az életben soha semmi nem elképzelhetetlen, de a dolognak van egy diplomáciai oldala is. Az ideai filmszemle, a tavaly készült filmek bemutatói alapján azt mondom, hogy látok a magyar filmek általános színvonalában fejlődést. Ez történt az 1970-es években. Rófusz Ferenc A légy című rajzfilmje a legjobb animációs kategóriában nyert 1980-ban, ezután négy kitűnő magyar film kapott jelölést, majd Szabó István a Mephisto című filmjéért 1981-ben átvette a legjobb nem angol nyelvű film Oscarját, azóta több mint negyedszázad telt el. Ez alatt az idő alatt a magyar jelenlét az Oscar-gálakon sokkal szórványosabbá vált. Azt azért nem lehet mondani, hogy nem történt semmi. Elek Zoltán „A maszk” című filmben való közreműködéséért 1986-ban a „legjobb sminkes” díját, majd 1991-ben Böszörményi Zsuzsa „Egyszer volt, hol nem volt” című vizsgafilmjével diák Oscart nyert. Szalay Attila pedig a légi felvételek technikájának fejlesztését szolgáló találmányáért kapott technikai Oscar-díjat 1996-ban. Egy nemzeti filmgyártásnak egészében fel kell javulnia, hogy esélyes legyen Oscar-jelölésre.

Az Albert Györgyivel folytatott beszélgetésed során elhangzott, hogy ez a könyv egy tetralógiának az első kötete. Milyen köteteket tervezel még?

Azt gondolom, hogy a hollywoodi témához még néhány nagyon fontos dolog hozzátartozik. Ez egy tetralógia első kötete: A siker neve Oscar. A második könyv címe: A siker helye Hollywood: ez mutatja be, miben különbözik Európától a filmgyártás mechanizmusa, teli siker és kudarc történetekkel. Itt bemutatok néhány élettörténetet. A harmadik kötet címe A siker titka a sztár, a negyedik A siker kovácsa a rendező. Egyszer szeretném a négyet együtt megjelentetni.

Liz Mitchell és a Boney M Pécssett

2008. június 16-án, hétfőn 20 órakor a pécsi Lauber Dezső Városi Sportcsarnok színpadára lép a világhírű discopoplegenda, és 8 tagú zenekarral adják elő a 40 évvel ezelőtti slágereiket.

Jegyek 6500 Ft-os elővételi áron kaphatók a Siklósi Takarékszövetkezet irodáiban, valamint a pécsi Alexandra Könyváruházakban.

További info: bluesboy3@freemail.hu

Rózsás A. Isabela

Amerre Rózsa Sándor lábnyomait őrzik – 1.

Már hetek óta azon tanakodom, miként írjak rólad, hisz én csak az öreg betyárkirály mondákból ismerlek. Szegényként, de gazdagként sem volt hozzád személyesen szerencsém. Tán méltó sem vagyok arra, hogy helybéliként írjak rólad, mert oly távol születtem a te híres Kondorosi Csárdától. De elfogadtam e rejtélyes kihívást, hogy jobban megismerjelek és most, hogy immár az a pillanat is elérkezett, amikor elolvassák rólad is szóló soraimat, olvasóimmal együtt én is azon tűnődöm, hogy merre is őrzik valójában Rózsa Sándor lábnyomait?

A híres Kondorosi Csárda régi épülete

Egy biztos, hogy betyárkirály létedre gyakran megfordultál a Kondorosi Csárdánál, ahol nemcsak ételmezt és szállást kaptál, hanem ahol gyakran elrejtőztél a csárda kettős kéményében, majd a ma is látható titkos alagúton át elmenekültél a téged elfogni vágyó

pandúrok elől. Sejtetted volna akkor, hogy a nádtetővel fedett kedvelt Kondorosi Csárdád öreg épületében ma sokak által látogatott híres Csárda Múzeum ismerteti vendégeivel betyárbéli tetteidet és korodbéli Kondorosát? Könnyű elképzelni, hogy becsületes betyár létedre te mindezekről már jó előre tudtál, hisz a felújított Kondorosi Csárdában is visszatérő vendég lehetsz valahányszor a szakácsbátyám arról számol be, mily jó érzés volt újból Rózsa Sándor kedvencét elkészíteni. S hej ha tudná betyárbátyám, hogy mily üde nedű az a bor, amelyet az arra járó vándor a Kondorosi Csárda pinceborozójában hajt fel. Hát hogyné tudná?

Csak a vándor az, ki bizonytalan találgatásaiban, s aki míg a csárda falai közt ballag vagy ücsörög, majd pinceborozójába vonul, hogy szomját oltsa, azon mereng, hogy tud-e eleget rólad, híres betyárságodról, és a betyáréletről.

Mesélj betyárbátyám, mesélj a Kondorosra érkezett vándornak! Hadd tudja a vándor ember mért is olyan módos rólad beszélni e vidéken!

Hiába unszolom, hogy meséljen. Így tétlenül s szótlánul, betyárosra pöndörített bajszáról tudom a legkönnyebben felidézni őt. Ezért aztán kissé zsémbesen kezdett rám tekinteni a litográfákból, míg arra jutottam, hogy magam járok az ügy végére.

A róla szóló betyárnótákat, balladákat és mondákat szemlélve megbizonyosodott ben-

nem, hogy úgy, mint a többi híres magyar betyár, Rózsa Sándor is egyfajta harcot és tiltakozást fejezett ki a korában uralkodó életformával és az elnyomó osztállyal szemben. A törvénnyel és paranccsal szembeszegülő cselekedetei megfogalmazzák a szabad élet utáni vágyat. Az ő harca megfogalmazha-

Részlet a muskátlis ablakkal kedveskedő Kondorosi Csárda étterméből

tatlanul egyben a parasztság, a pásztorok és az uradalmi cselédek szabadságideáljának a harca volt. Bandástól járta a vidéket, s míg a szegényt soha nem bántotta, a gazdagokat mindig zaklatta.

* * *

Kondoroson augusztus 16-án, szombaton és 17-én, vasárnap tartják az immár hagyomány-nyá vált legendás VIII. Betyárnapokat

(A szerző felvételei)

Czupy György

Emlékek a régi Sellyéről – 8.

Sellye község az 1938. szeptember havi jelentés szerint nagyon érzi a kultúrház hiányát, melyhez a szükséges telek rendelkezésre áll, de hiányzik az építkezéshez szükséges anyagi forrás. A református lelkész a téli estéken tart hetenként vallásos esteket, a fiatalság vallásos érzületének elmélyítésére. Az iskolán kívüli továbbképzést szolgálják a népművelési előadások. Eddig Szentlőrincen 7 ifjú végezte el a téli gazdasági iskolát, míg a lányok a községben szervezett főzőtanfolyamokon vesznek részt.

A szülők és gyermekeik között a szeretet kölcsönös. A többgyermekes családok, a szegényebb kisbérűk, gazdasági munkások sok segítségre szorulnak. Nevezetesen: házat és házhelyet igényel 6 család, 43 családtaggal, földbirtok-juttatást 10 család, 72 család-

taggal, ruházati segítséget igényel 18 fiú, 18 lány családtag.

A gazdasági cselédek, mezőgazdasági munkások naponta egyszer főznek, de akkor is csak egyfélé, mert többre nem telik. A főzés az esetek többségében este történik, mikor a férj munkából hazatér.

A községben 1 artézi kút található, 2,5 km-es vezetékkel. Gondozásra szorul 14 fő munkaképtelen személy, melynek egy részét a községi szegényházban ápolják. A közgyógy-szer-ellátásra szorulók száma 116.

Feladatok:

1. Sellyéről Kálicson keresztül vezető vármegyei földút kikövezése Marócsáig, továbbá a Sellye–Drávaiványi köves út megépítése.

2. Iparosokat, kereskedőket hosszú lejáratú kölcsönrel segíteni, ami elősegíti a több termelést, több munkás alkalmazását, mert az iparosok, kereskedők többsége tőkeszegény, s ezért kénytelenek mezőgazdasági munkával is foglalkozni.
3. Házhelyek biztosítása a Draskovich uradalomból, kedvező törlesztéssel.
4. Óvoda építése.
5. Gazdasági iskola létesítése.
6. Földtagosítás.
7. Téli időszakban mezőgazdasági tanfolyamok.
8. Kosárfonás, kerti bútorok készítése vesszőből. Ponyva, vászon, fehérneműk szövése. Helyiséget a község biztosít.

(folytatjuk)

Jéki László

Sötét anyag – sötét energia (6. rész)

Kitartóan keresik a sötét anyagot a fizikusok. Mértékadó becslések szerint a világegyetem anyagának mintegy 22%-a sötét anyag. Azért sötét, mert nem bocsát ki fényt, sem másféle, számunkra érzékelhető sugárzást. Sötétnek nevezhetjük azért is, mert egyelőre a sötétben tapogatózunk mibenlétét illetően. Ugyancsak ismeretlen jellege miatt kapta a sötét jelzést az az energia, amely a gravitáció ellen hatva a világegyetem egyre gyorsuló tágulását okozza, ennek arányát 73%-ra teszik az össztömegben, így mindössze 5% marad a világegyetem látható, ismert összetevőire, a csillagokra.

A sorozat 1-4. részeiben bemutattuk a sötét anyag lehetséges alkotórészeit és a megismerésükre indított fizikai kísérleteket. A feltételezett WIMP (Weakly Interacting Massive Particle, gyengén kölcsönható, tömeggel rendelkező) elemi részecskéket földalatti laboratóriumokban, az eget figyelő mérőrendszerekben, hatalmas részecskegyorsítókban keresik. A sötét anyag után az 5. részben megkezdtük a sötét energia bemutatását. A 6. résszel most véget ér a sorozat, amelyben a modern fizika egyik legnagyobb problémájába igyekeztünk beavatni az olvasót.

* * *

Ha lassan is, de gyűlnek a megfigyelési, mérési adatok. A „SuperNova Legacy Survey” nemzetközi kutatócsoport 2003 óta a legnagyobb távcsövek és új módszerek bevetésével méri a szupernóvák távolságát. 2005-ben a „Journal of Astronomy and Astrophysics” hasábjain tettek közzé 71 darab, 2–8 milliárd évvel ezelőtt felrobbant szupernóva adatait. Mérési eredményeik alapján szűkíthető a számba jöhető világegyetem modellek köre.

Az anyag sűrűsége csökken a tágulással, a sötét energia viszont nagyjából állandónak tűnik. A világegyetem modellekben szerepel egy tag, amely a nyomás és az energiasűrűség hányadosát adja meg, ez meghatározza a sötét energia sűrűségének időfüggését, időbeli változását is. Ennek értéke viszont modellfüggő, modelltől-modellre változik, tehát a kísérleti tényekkel való összevetés alapján egyes modellek helyesnek,

mások tévesnek bizonyulhatnak. A kutatócsoport friss mérési eredményeit is legjobban egy kozmológiai állandó beillesztésével lehet leírni. Ennek értéke eltér attól, amit Einstein annak idején fölírt. A tágulás magyarázatára kidolgozott elméletek köre máris szűkíthető az új adatok alapján, de még mindig tágak a lehetőségek a világegyetem leírására. A kutatócsoport 2008-ig folytatja az adatgyűjtést, több száz szupernóva adatait szeretnék megmérni, földolgozni. Ezek alapján a mostaninál jóval pontosabban határozhatják majd meg a kozmológiai állandó értékét.

A modern fizika szerint a vákuumban állandóan keletkeznek és megsemmisülnek részecskék, a vákuum energiát hordoz. A táguló világegyetemben egyre több lesz a térhez kötődő vákuumenergia, emiatt az energiasűrűség és a nyomás hányadosa állandó marad, tehát van értelme a kozmológiai állandónak. A vákuumenergia viszont a számítások szerint túl nagy, mintegy 100 nagyságrenddel (!) nagyobb annál, mint amennyi a sötét energia megfigyelt hatásának magyarázatához szükséges lenne. Ha csak ez az óriási vákuumenergia hatna, akkor világegyetemünk egy szempillantás alatt szétrepülne. Talán a természet valamilyen rejtett szimmetriáján alapuló ma még ismeretlen hatás kompenzálja a vákuum energiát?

A kozmológiai állandó újra bevezetése mellett ismét felmerült egy ötödik fajta kölcsönhatás létezésének lehetősége is. A fizikai szaklapokban sorra jelennek az egyik lehetőség mellett érvelő, a másik hibáira rámutató számítások. Elvileg nagyon különböző kiinduló alapokról el lehet jutni ugyanahhoz a matematikai eredményhez, a gyorsuló tágulás leírásához. A döntéshez további megfigyelési adatokra lesz szükség.

Folytatják a szupernóvák feltérképezését, mérik távoli galaxisok röntgen-sugárzását. Keresik a sötét energia hatásának jeleit a világegyetem mikrohullámú háttérsugárzásában. Az univerzum nagy struktúráinak egyenlőtlen eloszlása is ad információt.

2003-ban a NASA amerikai űrügynökség „Einsteinen túl” (Beyond Einstein) címmel új kutatási programot hirdetett

meg, a szakemberek öt célt tűztek ki, a fekete lyukak, a gravitációs hullámok, a sötét anyag, az univerzum korai inflációja és a sötét energia tanulmányozását. A NASA tavaly felkérte az amerikai akadémia közös kutatási tanácsát a programok rangsorolására. Első helyre a sötét energia vizsgálata került, ezt követi a gravitációs hullámok mérésére tervezett lézer-interferométer űrantenna (LISA), a másik három programra egyelőre nincs pénz. Idén kezdődik meg az érdemi munka a Joint Dark Energy Mission (JDEM) program keretében. A tervezett költségek meghaladják az 1 milliárd dollárt, az űrszonda fellövése 2015-re várható.

A felfedezés óta eltelt egy évtizedben továbbra is titokzatos, valóban sötét maradt a sötét energia. A világegyetem háromnegyedét kitevő valamit nem sikerült megismerni. Mindössze néhány mondatban összefoglalható, mit tudunk meg eddig a sötét energiáról. Nem bocsát ki fényt. A hozzá tartozó nyomás nagy negatív érték. Eloszlása közelítőleg homogén. „Mivel a sötét energia nyomása nagyságrendileg megegyezik energiája sűrűségével, ezért inkább energia, mint anyag jellegű” – írta a Fizikai Szemlében Németh Judit akadémikus.

Van tehát a világegyetemben valami, amit nem látunk és egyelőre nem is értünk. Ahogy Marx György akadémikus írta néhány éve a Fizikai Szemlében: „Az Univerzum tágulása kezdetben lassult, most pedig gyorsul! ... Ezzel föladta a leckét: derítsétek ki, hogy egy újfajta anyagról van szó, ami másra csak gravitációja révén hat, vagy a vákuum jelzi létét a kozmológiai állandó révén, esetleg egy új fizika küszöbére értünk...” A fizikusok persze új fizikában reménykednek. S. Weinberg Nobel-díjas fizikus szerint „bárhogy is oldódik meg a sötét energia és a kozmológiai állandó problémája, annak valószínűleg mély hatása lesz a fizika és a csillagászat egészére.”

Ha a világegyetem valóban gyorsuló ütemben tágul, akkor néhány milliárd év múlva utódaink szemé elé egészen más éjszakai égbolt képe tárul majd. Sokkal üresebb lesz, a ma látható csillagok közül sok eltűnik a látótérből. Az új felfedezés egyik szerzőjének megfogalmazása szerint nagyon magányos lesz ez a világ.

Kamarás Klára

Éjvarázs

A telihold varázslata a kertre
hullatja bűvös, ezüst záporát.
Manók táncolnak bokrok alatt, lesve
az életadó holdfény sugarát.
Kék szirmait riszálja örömeiben
a katángkóró, itt ő is király.
A hold elé egy sötét fátyol lebben...
Eltűnnek. Csend. A kert újra sivár.

Bogáncsének

... Hogy nem születtem nagy fenyőnek,
Nem nyújtok sárguló kalászt,
Hogy friss gyümölcsnel nem lepem meg
A szomjan ballagó vadászt:
Ki bűnös érte?

... Hogy nem lettem oltárra rózsa,
Sem árnyaslombú, bölcs dió,
Hogy méz belőlem nem fakadhat,
Termésem senkinek se jó:
Ki bűnös érte?

... Hogy árok partján nőtt a száram,
Szívemhez járt út nem vezet,
Ki simogatna, szánva-szánva,
Meggzúrom, jaj, a lány kezét:
Ki bűnös érte?

... Hát nézd meg jól a szent bogáncsot,
S taposd el tüskés ágait!
Gyűlölhetsz őt, vagy tán szerethetsz:
Csak szűrni tudja karjaid.
... Nem bűnös mégse.

Hosszú utazás

Megint egy újabb állomás?
Ütött-kopott, sivár, mint annyi más...
Ásító, fáradt, réveteg falak,
A sárga fények kábán inganak,
Lidérces, füledt álmokkal rokon
Mindegyvirágok semmihalmokon...

Megint egy újabb állomás...
Aztán dübörgő, szédült rohanás:
Városok, falvak, nevesincs helyek...
Csattogtatok csak örült kerekék!
Vágtassatok! E lomha éjszaka
Míntha már évek óta tartana...
Már nincs új szín, nincsen több árnyalat,
Egyszervolt társunk foszló árnyalak,
Szerelmünk sója régen elfogyott,
Hűségünk fénye, nézd, hogy megkopott,
De a vonat száll... völgyön át, hegyen.
Most átkelünk egy égő tengeren,
Vagy csak dereng? Hiszen hiába! Késő!
E moccanás, e jajdulás a végső!
A megtört ajkak szürke szegletében
Nem szökken új mosoly, csak gyáva szégyen,
S egymást lesik a fülke múmiái:
Ki fog közülünk először kiszállni?

Rónai Béla

Magyarul – magyarán

Az abszurd humorról

Rónai Béla

Jó néhány esztendővel ezelőtt jelentkezett a humor szokatlan formája a tévé *Vastyúk is talál szeget* című műsorával. Lehet, hogy elfogult vagyok, de valahányszor alkalmam volt megtekinteni Galla Miklósnak, Laár Andrásnak és társaiknak a műsorát, mindig az volt az érzésem, hogy a humornak egy szokatlan, a magyarban éppen csak hogy gyökerezgető fajtájával van dolgom. Első szereplésük minden bizonnyal a szokatlanságával szinte szakadatlan kacagást váltott ki a hallgatóságból, illetve a nézőkből. Akik nem látták, hallották, azoknak szívesen adtam volna tovább videofelvételen, de csak egyre futotta az emlékezetemből, de azt mind a mai napig őrzöm. Besenyő Pista bácsi egy hosszú pengéjű késsel kiáll a színpad közepére, és harsány hangon bejelenti: „Az ülést megnyitom.” Ekkor odalép a közelében lévő bőrfotelhoz, s felhásítja annak ülő részét. Szűnni nem akaró kacagás. Galla Miklós, a társulat vezetője és a sorozat szellemi atyja szerint ennek a humornak nincsenek magyar gyökerei, hagyományai. Aki a nyelvi humor témájával foglalkozott, mint jómagam is, ezt a megállapítást kételkedéssel fogadja. Az alap, a magyarázat a szavak konkrét és absztrakt jelentésének az együztiszereplése a nyelvi szövegben. A tankönyvek példái közül csak egyet emelnék ki: „Ez a vak nagyon szemes.” Karinthy Frigyes szinte utolérhetetlen mestere az efféle nyelvi humornak. Egyetlen példa: „A mohácsi vész után Buda százötven évig a törökök kezeiben volt, ami tekintve, hogy a törökök ritkán mosták a kezüket, ma is nagyon meglátszik a városon.” A tréfás találókérdések egy része is idetartozik: „Foga van, mégsem eszik vele?” (Fésű); „Hatvan szeme van, mégse lát?” (Lánc). Forrása lehet a többjelentés: „Láttál-e már fejtetlen kecskét?”

Mindig tudatos és tipikus humorizálásról van szó a már említett konkrét-absztrakt ellentétén kívül a szólásvegyítés, a tautológia, az idegen szavak helytelen használata és a nyelvi sznobság alapján. Íme néhány példa: Iszik, mint a homokóra; Más nézeteltérően vagyok, mint ő; Most aztán kitöröm a parasztyalázatot; Benne voltam mindenben nyakigláb; Hallottam fülem hallatára; Hacsek mondja: Már két hete nem hunytam le a tyúkszememet.

A magyar humornak egy sajátos formáját képviselte és ma is művelő Sándor György „humoralista”. Mindent kiszivárogtatók című rovatában bőven ontja a humorális tanulságokat.

A magyar irodalomból feltétlen megemlítendő Gárdonyi, Tömörkény és főként Móra Ferenc. Az ő humorára talán legjobban ráillik a klasszikus meghatározás: mosoly könnyek közt.

Az egykori brigádmozgalom a brigádnaplóban őrzött meg számkra néhány példát. Álljon itt egy a sok közül: „Nagyon örülünk, hogy ilyen szép kiállítás nem láttunk még.”

A humor bizony sokféle. A népi vastyúk a Galláékéhoz képest parlagi fajta, de magyar tojásból kelt ki.

Czinege Bt. –

Értékbecslés, vagyoneértékelés

20/9232-234, fax: 72/212-334 –

Pécs, Csárda u. 13. 7627

Rónaky Edit

Rónaky Edit

Tisztelt Egybegyűlte! Kedves Alkotók!

Varga Imre, hírneves szobrászművészünk, akinek Mohács a közelünkben: a parkban lévő Radnóti-szobrot és II. Lajos király új szobrát köszönheti, 15 éves korában kiszökött Párizsba a világiállításra, mert egy képét beválogatták egyik tárlat anyagába. Pénze nem lévén a piaci árusok maradék és hulladék gyümölcsein tengődött, de sok mindent látott, és megismerkedhetett Chagall-lal. Szöknie is azért kellett, mert itthon tiltották neki a rajzolást, „faragsálást”. Titokban készített szappanból, radírgumiból, gesztenyéből kis szobrocskákat.

Mennyivel könnyebb és szebb sora van Antal Alexnek és Fekete Dominiknak, akiknek nemcsak hogy nem tiltják a művészi alkotó munkát a felnőttek, hanem buzdítják, segítik, tanítják őket, megmutatkozási-kiállítási lehetőséget szerveznek számukra.

Alex édesapjától örökölte tehetségét, megtanulhatja tőle a fafaragás minden csínját-bínját, s tanárai: Bosnyák Mihály (Misi bácsi) és Merész Istvánné (Éva néni) alapozták meg képzőművészeti látásmódját, rajztudását.

A Fekete-családban Dominik mellett két leánytestvére: Bianka és Florina is jól bánik az ecsettel, láthattuk szép akvarelljeiket összel ugyanezen a kiállítóhelyen. Őket Németh Kornélia (Nelli néni) irányítja, tanítja.

Önálló kiállításon bemutatkozni nagy tisztetség, rang, de felelősség is: meg kell tölteni a teret érdemi alkotásokkal.

Ha végignézzük a kitett munkákat, láthatjuk, hogy ez mindkettőjüknek sikerült.

Ma, amikor a gyerekek többsége naphosszat a tévé előtt ül, s órákig nyomogatja a számítógép billentyűit, öröm nézni itt a természet ismeretét és szeretetét tükröző festményeket. Dominik színes világában virágzó fákat látunk, erdőrésztet; a Duna vízében, partmenti bokraiban, fáiban, a távolról látszó földcsíkokban gyönyörködhetünk.

Fiatal alkotók tárlata

Egy pécsi óvoda környezetismeret foglalkozásán arra a kérdésre, hogy: – Mi borítja a csibe testét?, egy leányka azt válaszolta: nylonzacskó. Dominik viszont ismeri az állatokat, kakas-rajzával nyerte el az őszi pályázaton az I. díjat, s itt látható birkáit (bárányait) szinte szeretnénk megsimogatni. A festmények jó kompozíciós készségéről és fejlett színérzékéről is tanúskodnak. Magával ragadóak életképei: a tavasz-húsvét (locsolkodás) meg a szüret hangulata. S ha felidézem magamban Fazekas Mihály művét, hát valóban ilyen diadalittas lehetett Lúdas Matyi Döbrögi elhupálása után.

Fekete Dominik alkotása

Ez a kép már a meghívóra tett kicsinyített másán is érzékeltette: milyen életteli, vidám és nagyon ügyesen megfestett képek várnak ránk. A meghívó másik oldalán Alex egyik fafaragásának fotója pedig azt érzékeltette, hogy az ifjú alkotó megfogadta a zsűri tanácsát: a magyar folklór hagyományából is merített, s öreg parasztemberének párját is megtalálhatjuk itt – újra megcsodálva Alex technikai érzékét, mesterségbeli tudását. Gondoljunk bele: mekkora munka lehet egy-egy ilyen fejet megfaragni!

A fém, az agyag könnyebben alakítható, hajlítható, formálható. A fa ellenállóbb. Véső, kalapács, elektromos meghajtású szerszámok – szinte félnénk ennyi idős gyerek kezébe adni ezeket az eszközöket! De Alex azzal a büszkeséggel állhat itt, hogy a valamikori élő fa az ő szellemi és kézi alkotó munkája nyomán most újjászületett, és öregember-öregasszony párként vagy éppen busómaszkként megkezdheti második életét.

Nagyon szép látvány az a falrész, amelyen a mohácsi busójárás hagyományait nézhetjük e két fiatal alkotó szemével és keze nyomán: faragott busófejek és mellettük a busójárást megőrkítő akvarellek.

Antal Alex munkája

Kívánok a megjelenteknek jó nézelődést, beszélgetést az alkotókkal, gratulálok a két fiatalnak és mestereiknek-tanítóiknak. Alex és Dominik már teljesítették Pákolitz István *Jel* című versének kívánságát:

Valami jelet hagyni,
valahogy megmaradni...

...

A veréb porba írja,
egekre a pacsirta,
az ember fába, kőbe
vési: a jövődőbe.

Köszönjük nektek ezeket a szép jeleket!

* * *

Elhangzott Mohácscon, a Kossuth Filmszínház kigalériájában a Junior Art Alapítvány 2007. évi tehetségkutató pályázata I. helyezettjeinek: Antal Alexnek és Fekete Dominiknak kiállításán, 2008. április 25-én.

Rónai Balázs kiállítása

A Lengyel-magyar Barátság Házában június 13-ig látható Rónai Balázsnak, a Balatonboglári Általános Iskola 7.b osztályos tanulójának rajzaiból, festményeiből rendezett első, bemutatkozó kiállítása. (Balatonboglár, Árpád u. 17.)

Rónai Balázs így vall magáról: „Kiskoromtól alázatos csodálója vagyok az engem körülvevő természetnek. Nem a mások számára izgalmas eseményfolyamok kötnek le. Sokkal inkább a természet csodáinak szemlélése közben lelkem rezdülései, újabb és újabb katartikus irodalmi élmény, történelmi esemény vagy bámulatos emberi jellem készletet ragadni. Érzéseimet így tudom legőszintebben kifejezni, nem versben, zenében vagy testjátékkal. ... Kedves mentorom hasznos tanácsainak, kezdeti próbálkozásaimra fogékony nevelőim szelíd nógatásá-

nak és segítőkész szervezésének, családom nem kis áldozatának hála: jutottam idejekorán, még meg nem érdemeltem, e kivételes lehetőséghez, hogy szűkebb környezetemnek bemutathatom néhány képemet.”

Dr. Vargha Dezső

Dr. Vargha Dezső*

Fejezetek Pécs, Baranya történetéből 1849-ben – 6. rész

Az utolsó ellenállási kísérletek

A császári csapatok a vármegye megszállását követően, június végétől állandó katonai ellenőrzést végeztek annak elkerülésére, hogy Somogyból vagy Tolnából honvéd alakulatok vagy nemzetőr csapatok betörjenek a területükre. Közben, amikor június 18-án az orosz csapatok megkezdték benyomulásukat hazánkba, és véstesen megfordították az erőviszonyokat, a magyar szabadságharc vezetése június 27-én általános népfelkelést hirdetett. Egy nap múltán, 28-án Baranyában ifj. Majláth György királyi biztos hivatalvesztésre ítélte Jellasics János városi tanácsnokot Szűts József rendőrhadnaggal egyetemben, mivel az amnesztia által meghirdetett határidőig nem tértek vissza a városba.

Kossuth Lajos kormányzóként július 7-én utasítást adott a pénzügy-minisztériumnak, hogy a horvát csapatok által kirabolt mohácsi söraktárt ismét töltsék föl, 13-án pedig arra utasította Vetter Antal altábornagyot, hogy adjon segítséget Kohlmann ezredesnek a tervezett baranyai betörés előkészítésére. Így próbálta a magyar vezetés megtartani a már veszni látszó déli területeket. Kohlmann ezredes azonban – látván a megváltozott erőviszonyokat – két nap múltán kénytelen volt azt jelenteni a kormányzónak, hogy ezt nem garantálhatja, mivel a túlerőben lévő császári csapatok alakulatát könnyen bekeríthetik és elfoghatják. Így is sikerült azt elérni, hogy Zais kapitány irányítása alatt egy kisebb honvéd alakulat szállta meg Mohácsot, azonban nemsokára a gróf Henriquez vezette császári túlerő elől meg hátrálásra kényszerültek.

A nemzeti kormány megbízottja, Majthényi József kormánybiztos közben még egy utolsó, kétségbeesett kísérletet tett: Tolna vármegyében próbálkozott meg összegyűjteni annyi haderőt, hogy azzal visszafoglalhassa Baranyát. Elkészítette terveit Pécs városának a visszavételére is. A merész tervek végrehajtójaként ismert Noszlopy Gáspár somogyi 800 fős nemzetőr csapatával július 11-én hajnalban elérte ugyan a város határát, de mivel más haderő nem érkezett a támogatására, sűrűsön visszavonult. Így is csak a szerencsének köszönhető, hogy a jobban felszerelt, ütőképesebb ellenséges csapatok szét nem verték őket. Ez bizony egy kellően elő nem készített, partizánakció volt!

Az ellenséges túlerő tartós berendezkedését mutatta az a tény, hogy augusztus 8-án gróf Nugent császári tábornok, haderőparancsnok nem kevesebb, mint 25 000 forint hadisarcot követelt Pécs városától. Ezt bizony már sűrűsön elő kellett teremteni, mivel jól tudták: segítséget sehonnan sem remélhettek. Így kénytelenek voltak a pécsiek magán emberektől összeszedni ezt az összeget, ún. kötlevelet adván ki a hitelezőknek.

Sajnos, ezt követően már sor sem kerülhetett ellencsapásra, mivel ezt az országos helyzet kilátástalanná tette. A cári túlerő eldöntötte a szabadságharc sorsát, minden elveszett. Mint tudjuk, 1849. augusztus 11-én Kossuth Lajos lemondott a kormányzói tisztről, átadván a hatalmat Görgey Artúr tábornoknak, a honvéd csapatok parancsnokának, és 13-án megtörtént a fegyverletétel Világosnál, amelyet császári bosszú követett!...

Baranya vármegye és Pécs szabad királyi város területe soha nem tartozott a szabadságharc fő hadműveleti területéhez. Itt nem zajlottak nagy csaták, kivételes hadmozdulatok sem történtek. Az egyetlen nagyobb erősség, Eszék várának a sorsa megpecsételte a szabadságharc itteni hadműveleteinek a sorsát is: már nem volt anynyi erő, amely ezt a folyamatot visszafordíthatta volna. Egyébként is: az itt élő nemesség és polgárság inkább óvatoss volt ezekben a hónapokban, joggal tartván a császári bosszútól.

Leveretés, menekülés

A dicsőséges szabadságharc leveretését követően sokan menekülésre gondoltak, amelynek csak egy útja volt: a vezetők nyomán Törökország felé elhagyni az országot. Majthényi

József először nem akart külföldre menni. Mehádia után Vajdahunyad felé vette az útirányt, ezt követően pedig Nagyváradra ment. Pár nap múltán azonban azt határozta el, hogy hazatér. Egy vármegyei pandúr volt a kísérője, akitől a tolnai Ócsényben vett búcsút. Titokban tért haza Mocsoládon élő családjához, mivel azonban itt nem érezte magát biztonságban, fiával együtt külföldre távozott.

Más, menekülni vágyó helyi vezetők – például Bencze Ignác vagy Hatos Gusztáv – több ezer menekülttel együtt a Szeged–Arad–Lugos–Mehádia útvonalat választották. Innen mentek át Törökországba. A török kormány azt a gyakorlatot folytatta, hogy akinél fegyver volt, azt lefegyverezte, és a többiekkel együtt a viddini gyűjtőtáborba irányította. Kisvártatva azonban egy osztrák tábornok jelent meg a táborban, és biztosította arról a hazájukat elhagyókat, hogy akik visszatérnek, nem esik bántódásuk. Sokan hajlottak erre, és azokat török fegyveresek kísérték vissza a határra. Az itt állomásozó császári katonaság Temesvárra kísérte őket tovább. Itt a katonai szolgálatra alkalmasakat besorozták a császári hadseregbe, a többieket pedig hazaengedték.

Nem volt kevés azoknak a száma sem, akik itthon bujkáltak. Ott honuk közelében préházakban, vadásztanyákon vagy egyéb hasonló menedékhelyen húzták meg magukat. A helyi hatalom azonban császári katonai nyomásra – azért, hogy kézre kerítse őket, és az esetleges ellenállási kísérleteknek elejét vegye – elrendelte, hogy minden rendbontásért, amely a községben, illetőleg annak a határában történik, az ottani előjáróság tartozik felelősséggel. Ennek érdekében az előjárók embereikkel kötelesek a területüket (a határban lévő építményeket, szőlőt, erdőt, mezőt) naponta (!) rendszeresen átvizsgálni, és a csavargóknak minősítettek bekísérni! Az éberség fönntartása érdekében éjjeliőröket kellett alkalmazni, akik figyelték a környéket, különös tekintettel az utakra. A visszatérő honvédeket, nemzetőröket, más menekülteket pedig kötelesek a helyiek bejelenteni, hogy a tisztviselők összeírassák őket. A visszatérő honvédekkel kapcsolatban azonban nem alakult ki egységes álláspont. A legtöbbjüket besorozták a császári hadseregbe a pécsi térparancsnokság rendelkezésére. Sey főszolgabíró azon kérdésére azonban: mi történjen velük, a vármegyei polgári vezetés arra az álláspontra helyezkedett, hogy csak írják össze őket, más intézkedést ne tegyenek.

Voltak azonban olyanok is szép számmal, akik elfogatásuk esetén semmi jóra sem számíthattak. Ilyen volt a nagy baranyai hazafi, az ellenállás helyi vezetője, gróf Batthyány Kázmér külügyminiszter. Ő oly sok más, a nemzet ügye mellé állt főúri elődjéhez hasonlóan, nagy birtokait és vagyonának tetemes részét hátrahagyván, az emigránsok keserű kenyerét ette. Aradról Radnán át ment Lugosra, majd Orsova következett, és a határt augusztus 16-án lépte át. Előbb Viddinben, majd Kutahiában élt, innen követte Kossuthot. Később azonban elhagyván őt, Párizsba ment, ahol fiatalon hunyt el 1854-ben.

Vörösmarty sírverse 1987-es siklósi hazahozataláig a montmartre-i sírján volt található:

Gróf Batthyány vagyok, úr vagyok síromban is, engem
nem verhet le vihar, meg sem avíthat idő.
Én uraságomat a nép közt osztám meg egyenlően
A mit adék, örök és trónom alapja marad.

* A Pécsi Városszépítő és Városvédő Egyesület szakosztályvezetője

Bányai Tamás (Észak-Karolina)

Jegyzetek – 14.

Csárdáskirálynő

Tavaly volt a Batthyány év, vagyis az első felelős magyar miniszterelnök születésének 200. évfordulója. Ennek alkalmából szobrot terveztek felállítani a budai Batthyány téren. Sokan rosszallják, hogy a műalkotás még mindig nem került tervezett helyére. Nem értem a sürgetőket, akik szerint ez a dolog érthetetlen, miért nem lehetett időben felavatni azt a szobrot? Miért nem, miért nem? Tudni illik, a sürgetés kapkodáshoz vezet, kapkodásból márpedig soha semmi jó nem származik. Arról nem is beszélve, hogy mindenféle noszogató, sürgetés felesleges stresszhatással jár, amire viszont senkinek sincs szüksége. Bizonyított tény, hogy az az ember, aki állandó stressznek van kitéve, akaratlanul is megrövidíti életét. Feltételezem, senkibe sem szorult annyi rosszindulat, hogy akár a szobrászművész, akár a szervezők korai halálát kíváná. Én a magam részéről örülök is ennek a kényelmes és ráérős stílusnak, hiszen az élet nem arról szól, hogy hajszolják az embert. Amit mégsem értek, ha mi magyarok mindent ilyen kényelmesen csinálunk, miért van, hogy a korai elhalálozás világranglistáján mégis olyan előkelő helyet foglalunk el?

Hál' istennek másban is jó helyen állunk. Nem én találtam ki, nagyon sok külfölditől hallottam már, hogy a magyar nők a legszebbek a világon. Nem vagyok vak, elhiszem nekik. Annál is inkább, mert ezt az állítást igazolja Bóda Ildikó is, aki egy éve elnyerte a Miss Universe címet, s amint hallom, a Seychelles szigeteken a világ legszebb testű nőjének szavazták. Biztos nem tévedésből. Mint olvastam az egyik hazai lapban, Bóna Ildikó nemsokára Kínában fogja reprezentálni kis hazánkat. Ott rendezik ugyanis azt a versenyt, amelynek győztese majd elmondhatja magáról, ő lett a turizmus királynője. Köztudott, hogy az ilyen és ehhez hasonló versenyekhez nem elég a csupasz szépség, valami tehetséget, ügyességet is fel kell a résztvevőknek mutatni. A lélegzetem is elállt, amikor

azt olvastam, hogy a magyar szépségkirálynő egy futball-labdával akarja tehetségét bizonyítani, s ezáltal hazánkat is népszerűsíteni. Nagyon rossz választás, gondoltam rögtön. Az az idő régen elmúlt, amikor a futball-labda kapcsán automatikusan ránk, magyarokra gondolt a világ. Akkor is volt B-válogottunk, mint manapság. Az akkori jó eséllyel lépett pályára a világ bármely, akár A-válogottjával szemben is. Ez a mostani meg azért B, mert a bevalogatott játékosok zöme másodosztályban szerepel. Igaz külföldön, de mégiscsak másodosztályban. Még jó, hogy nem a hazaiban!

Szóval, alig kaptam levegőt. De ez csak egy percig tartott, mert a következő mondatban már azt írták, Bóda Ildikó elállt eredeti szándékától, s inkább csárdást fog táncolni azon a kínai vetélkedőn. Jól teszi. Ha ő lesz – amit egészséges sovizmusból is remélek – a világ turizmusának királynője, talán rengeteg külföldi fogja majd hazánkban rojni a táncot, s minél jobb kedvre derülnek, annál több pénzt fognak szórni.

Csak futballmeccsre ne engedje őket senki!

Ebsors, kutya világ

Amerikában az emberek – munkahelyen és társaságban egyaránt – mélyen hallgatnak arról, mennyi a fizetésük. A jövedelmek összege és forrása szigorú magánügy, ami senki másra nem tartozik, mint ahogy az sem, hogy ki mennyivel tartozik. Helyeslem ezt a hozzáállást, az ember saját bevételeinek gyarapításával törődjön, s ne azzal, miből él a másik. Mindamellet évente egyszer az is kielégítheti kíváncsiságát, akinek nehezebbre esik ez irányú érdeklődését magába fojtani. A Parade című magazin ugyanis – minden esztendőben egyszer – több mint száz ember jövedelmét teszi közzé. A kezembe került Parade – természetesen fényképeket is mellékelve – 128 embert, egy jelvényt(?) és egy emberszámba vett kutyát sorakoztat fel. Ebből is látható, a közzétett lista a lehető legszélesebb

skálán mozog. Egyebek mellett van színész, meteorológus, takarítónő, tanár és jósnő, hogy többet ne említsek. Szinte mindenki találhat magának összehasonlítási alapot. Első olvasatra szembetűnő volt, hogy a színészek és színésznők keresnek a legjobban, de ennek hamar rájöttem az okára. Ők ugyanis napon-ta más-más bőrbe bújnak, a választott szerepkör feltehetőleg meghatározza jövedelmüket is. Othellót, mint hadvezért nyilván tábornoki fizetés illet meg. Willy Loman két fia az Ügynök halálából a nagy összegű életbiztosítást markolhatja fel. S hogy a színésznők se maradjanak ki, a magyar származású Mariska Hargitay évente hétmillió dollárt kap kézhez, mint nyomozó.

Számomra azonban sokkal érdekesebb a nyolcéves Trouble (magyarul: baj, bánat, gyötrelme, szenvedés stb.), az amerikai hotelmágnás tavaly elhunyt özvegyének, Leona Helmsleynek a kutyája. Ez az ebfajzat tizenkétfélmillió dollárt örökölt, amely összeg éves kamataiból is bőven telik erre-arra. Ilyen ebsors jusson nekem is.

Ez a fehér máltai egy harapós kutya, nem lehet simogatni, játszani vele, mert azonnal támad. A fajtája máltai, de nem hiszem, hogy felvennék a Máltai Lovagrend szeretetszolgálatába. Lennék én is kutya, bizony én is vicsorítanék mindenkire, aki a közelemben akar férközni. A pénzemért, persze, mi másért?

Az emberek irigyek. Az elhunyt gazdi egyik szolgálólánya is pénzért perli szegény kutyát, akit napon-ta visznek fodrászhoz... De miket beszélek? A fodrász jön hozzá. Ezüst tálkából – lehet ez üst, nem is tálka – rágja a csontot, amit minden nap séf készít el neki. Nem tudom, hogy mit kell azon a csonton elkészíteni? Talán a húst kell lerágni róla.

Nemrég egy barátom viccesen megjegyezte: elvinném azt a dögöt feleségül. Szeretném megmondani neki, ne adja fel a reményt. Az a kutya, amelyik örököl, pereskedik és terrorizálja gondozóit, előbb-utóbb talán még férjhez is akar menni.

SOPIANAE TOURS KFT. – Pécs, Ferencesek utcája 8. Tel.: 72/522-911
A legnagyobb osztrák-német utazásszervező Baranya megyei képviselője

Bandi András

Háztűznézőben Nyugat-Európa nemzetiségeinél

Napjainkban, főleg Kelet-Európa államaiban egyre gyakrabban és egyre élesebben vetődik fel az autonómia kérdése, habár az önrendelkezésnek több változatát gyakorolják már világ- és Európa-szerte a lehetőségekhez és kiharcolt jogaikhoz mérten. A mi régióinkban sajnos ezek a törekvések még nagyon kezdetlegesek, úgymond gyermekcipőben járnak. A jobbaktól tanulni nem szégyen szlogennel egy kisebb csoporttal, magyarországi nemzetiségekkel, az erdélyi, felvidéki, kárpátaljai és hazai sajtót képviselő újságírókkal indultunk el szomszédolni, betekinteni a fejlettebb demokráciákba. A Magyarországi Németek Pécs-Baranyai Nemzetiségi Köre égisze alatt szervezett tanulmányútról sok érdekes és megszívlelendő tapasztalattal térünk haza.

Elsőként a *Klagenfurtban* és *Karinthia* tartományban élő *szlovén kisebbség* vendégszeretetét élvezhettük. A mintegy 12 500 fős kisebbség egy százéves múlttal büszkélkedő egyesület, 1995-ben felavatott kulturális központjában fogadta a magyar vendégeket. Kérdéseinkre válaszolva lassan körvonalazódni kezdett egy személyi és kulturális autonómia kiteljesedésének folyamata.

A sok évtizedig vitatott, Ausztriához oda- és visszacsatolt területeken a szlovén kisebbségnek nem hullott egyik napról a másikra az ölébe minden jog és kedvezmény. Az 1955-ben megszavazott többnyelvűségi törvényt évtizedekig nem vették komolyan, így be sem tartották. A helyi hatóságok a kétnyelvű helységnevtáblák ügyét is ügyesen elodázták. Amikor Ausztria EU-taggá vált, a törvények őket is kötelezték, így elindult egy korrekciós folyamat. Mára már a lakosság eredeti 25%-os létszámárányát a nemzetiségek lakta településeken, ahol kétnyelvű helységnevtáblát kell felállítani, 10%-ra csökkentették. A történelmi visszatekintőben azonban ők is szomorúan vallották be, hogy a monarchia idején mintegy 70–80 ezres létszámuk, mára nagyon megcsappant. De az erőszakos beolvasztás helyett ma már az osztrák kormány rájött, hogy támogatni kell a nemzetiségeket, hiszen a több nyelven beszélő fiatalok jobban érvényesülnek a világ bármely táján. Anyaországi kapcsolataik élők, a kultúra támogatásában, tankönyvek kiadásában a szlovén fél kétharmad, az osztrák állam pedig egyharmad arányban vesz részt. Büszkén jelentették ki, hogy ma az ők képviselője is ott ül a Tartományi Parlamentben, mint egyike az öt nemzetiség tanácsadóinak.

A klagenfurti három tannyelvű gimnáziumban az oktatás német, olasz és szlovén nyelven folyik. A diákok napi vagy heti váltásban mindig a másik nyelven tanulhatják a tananyagot. Ma már a „nemzetiségeknek” szánt gimnáziumban egyre több osztrák diák jár, akik két év alatt elsajátítják a velük együtt élő társaik anyanyelvét.

A Tartományi Parlamentben megjelent képviselők szinte szó szerint alátámasztják a szlovén kisebbség képviselőitől hallottakat. Történelmi és geopolitikai kontextusban gondolkodva azonban rávilágítanak arra, hogy a demokrácia szabályait nekik is tanulni kellett. Míg hosszú évtizedekig a kisebbségek képviselőit bele sem vonták az őket érintő döntésekbe (1975-ig), 2001-ben, több mint 25 évi vita után, az új Alkotmányban szavatolták a kisebbségek teljes körű jogainak tiszteletben tartását. A Parlament alelnöke azonban jó szándékkal arra hívta fel a figyelmünket: a szociális békét nem elrendelni, hanem megélni kell! A szlovén kisebbségiek pedig bizakodóak, úgy érzik, az idő most már nekik dolgozik.

Dél-Tirolban, az Olaszországhoz csatolt területeken élők teljes körű (személyi, kulturális és területi) autonómiát élvezhetnek. A bolzanoi Landtagban (Területi Parlamentben) a Dél-tiroli Néppárt képviselői fogadnak. Ez az a párt, amely képviselőinek nagy része az 1945-ben létrehozott lágerekből tért vissza szülőföldjére, vállalva a meghurcoltatásokat. A vitatott hovatartozású alpesi terület Olaszországhoz való csatolása után a helyi képviselő nagy részét olasz nemzetiségű tisztviselőkkel töltötték fel. Mára ez már megváltozott, a *német* és *ladin* kisebbség képviselői képezik a többséget. Az olasz alkotmány előírja, hogy minden dél-tiroli parlamentben kell lennie egy olasz pártnak, ami a kormányzó erők keretében fejt ki a tevékenységét, de ez a párt sosem szövetkezhet fasiszta pártokkal. A rövid történelmi kitekintésben lépésenként végigkövethettük az autonómia érdekében tett kísérletek és csaták sorozatát.

Az 1948-as párizsi békeszerződésben arra kötelezték Olaszországot, hogy a hozzá csatolt dél-tiroli területeken élő nemzetiségeknek auto-

nómiát biztosítsanak. Ám ezt hosszú ideig senki sem vette komolyan. Ezekben az években a német lakosság 88%-a, mintegy 75 ezer fő elhagyta a szülőföldjét. Ezután következett az 1957-es 35 ezer fős tüntetés Bolzano városában, amit követtek az 1961-es robbantások. (Dél-Tirolban több magasfeszültségű vezeték és ipari létesítményt robbantottak fel, arra is vigyázva, hogy a merényletek ne követeljenek emberáldozatot). Európa csak ezek után figyelte fel a tarthatatlan helyzetre. Ausztria az ENSZ elé vitte az ügyet, ahol számos támogatóra talált. Az autonómiai törekvések kiforrása elég sok időt vett igénybe, hiszen 1948-tól 1973-ig tartott, és a törvény által szavatolt jogok életbeléptetésére 1993-ig kellett várni. Ma már a német nyelvű lakosság teljes körű, az élet minden szintjén szavatolt önállóságnak örvendhet. Miben voltak ők úttörők, példaképek a többi európai kisebbség számára? Példás volt az összefogásuk, nagyot nyomott a latban az anyaország támogatása, és támogatókat tudtak szerezni Európában a törekvéseikhez. Olaszország EU-tagsága óta a hatóságok még jobban odafigyelnek a jogszabályok betartására. Számunkra, kívülállók számára, pedig az a mérvadó, hogy az elüldözött lakosság mintegy egyharmada, 25 000 fő németajkú lakosság visszaköltözött szülőföldjére.

A dél-tiroli ladinok (rétorománok) mintegy 20 ezren a Dolomitok rejtett, kis völgyeiben maradtak fenn napjainkig. Talán ez volt a túlélésük titka. A mintegy 5%-os kisebbség ma saját intézményekkel rendelkezik. Ezek a területeken jellemzőek a háromnyelvű iskolák, ahol a tananyag felét olaszul, felét németül tanítják, hetenként pedig két órát ladinul tartanak. A Területi Parlamentben törvény által szavatolt egy ladin képviselő helye. A helyi írott és elektronikus sajtóban nagy teret kaptak, de műsoraikat sugározza a központi RAI tv-csatorna is. Dél-Tirolban minden hivatalos ügyüket saját anyanyelvükön intézhetik. A Ladin Nyelvtudományi Intézetben egy interaktív rajzfilm bemutatón illusztrálták, hogyan sikerül a gyerekeiket négy nyelven (közötte magyarul is) tanítani egy kedves kis mese segítségével. A dél-tiroli autonómiába belekóstolva, megkértük Franz Pahl parlamenti elnök urat, hogy árulja el a sikerük titkát.

– A dél-tiroli néppárt a kezdetektől fogva az erőszak ellen politizált. Ám ez, amint tapasztaltuk, nem volt mindig eredményes. Ha elfogadják a tanácsomat, a magyar kisebbségek számára is a legfontosabb követelmény az összefogás volna. Nem nélkülözhető az anyaország támogatása sem, EU-tagként pedig meg kellene nyerni a többi ország kisebbségeinek is a támogatását. Talán, ez volna a járható út. Nekünk, minden esetre, ez bevált.

A *lendvai magyar* kisebbség személyi és kulturális autonómiát élvez dél-nyugati szomszédunkban, Szlovéniában. Az oktatás az általános iskola 1-2-3. osztályában két tannyelvű, párhuzamosan két tanár tartja az órákat, 4. osztálytól óránként változik az órák tannyelve. Az általános iskola utolsó éveiben 7-8-9.-ben az órákat szlovénul tartják, de az összegzés magyarul történik. A tankönyvek két tannyelvűek.

A helyi írott és elektronikus sajtó szép múltra tekint vissza, a tv 30., a rádió pedig – ami napi 18 órában sugároz – a fennállásának 50. évfordulóját ünnepli ebben az évben.

A szlovén parlament külön státusú parlamenti képviselője, Pozsonc Mária, rövid betekintést nyújt a képviselői munka műhelytitkaiba. Bár az 1974-es (Jugoszláv) törvény már lefektette a nemzetiségek jogait, ezeket évtizedekig nem tartották tiszteletben. Csak 1990-ben sikerült nemzetiségeket beszavazni a Szlovén Parlamentbe. Ma a két nemzetiségi képviselő (olasz és magyar) sokszor a mérleg nyelvét képezi több törvény megszavazásakor, határozat elfogadásakor.

A Lendva környéki, muravidéki magyar kisebbség, mintegy 5–6000 fő, szomorúan emlékszik vissza az 1959-ben végrehajtott iskolabezárásokra. Ma már ilyen veszély nem fenyegeti a Zala György szülőföldjén élőket, hiszen a szlovén többség is belátta és elfogadta a kétnyelvűség fontosságát, tényét.

Pozsonc Mária, aki a fiatal demokrácia hajnalán magyarul szólalt fel a Szlovén Parlamentben, mára már belátja, hogy a célok eléréséhez alkukat kell kötni, ahhoz pedig partnerekre van szükség.

Három kisebbség, három sors, amit a ma ott élő nemzedékek már a jövőben bízva élnek meg. Vajon, számunkra mi volna a követendő út?

Motesiky Árpád

A gesztei Csinyi Péter és Csinyi Márton Rózsa Sándor szabadcsapatában – 6.

Rövidke szünet után egy csárdásba kezdett a cigányzenekar, a híres prímás, Rác Pali szerzeményét játszották. Péter felpattant ültéből és a közeli asztalnál ülő hölgyek közül a legszebbiket hívta táncba. Csak úgy a fejével, szemével intett a táncparkett közepéről. Úgy szokta azt odahaza is, hát itt sem csinálta másként. Fergeteges csárdásba kezdett a pár. Ilyesmit csak nagyon begyakorolt táncosoktól láthattak az emberek, ezáltal azonban teljesen ismeretlen hölgy és legény találkozott össze. Ám a magyar, temperamentumos vérük és érzékük a zene ritmusa iránt összehangolta őket.

A másik kettő, mármint Jóska és Marci, hogy ne tétlenkedjenek, szintén felpattantak. Marci bokázott fergetegesen, Szeplős Jóska pedig fantasztikus szaltókat hányt előre és hátra egyaránt.

– Palikám, honnan vannak ezek a rendkívül érdekes és szimpatikus színészek? – kérdezték a vendégek.

– Az a szeplős, a vörös, gazdag pozsonyi gyerek, de a nagynya itt él Budán. A másik kettő, a táncos és az énekes nyitrai. De úgy látszik, hogy együtt készülnek valahová, valamilyen színelőadásra – mondta bizalmasan Pali.

A mutatványt és a táncot nagy tapsvihár követte, mindenki velük akart koccintani, kezet fogni, vagy legalább megérinteni őket. A nagy ünneplés közepette Jóska órájára nézett, és odasúgta a fiúknak:

– Kövessetek angolosan, kint már vár a konflis!

– Hogyan, és miféle konflis?

– Hát úgy, hogy nem búcsúzunk senkitől és kint lovasfogat vár ránk. Éjfélre a hajón kell lennünk! Értitek most már? – suttozta Jóska és egy hátsó bejárat vagy kijárat felé indult.

Peti és Márton követte. Kint Jóska megjegyezte:

– Micsoda gyönyörű este van. Mondjátok, nem volna jobb itt maradnunk?

– Szép este van és telihold, holnapra azonban beborul és esni fog. Javaslom, menjünk! – szólt Péter.

– Igazatok van, menjünk, csak ugrattalak benneteket – mondta Jóska nevetve. Peti azonban úgy érezte, hogy ez a városi fiú egy pillanatra csábítást érzett a maradásra, hiszen rövid idő alatt, amit a tanyán töltöttek, eleget tapasztalt az élet másik, nehezebbik, kényelmetlenebbik oldaláról...

Szótlanul ültek a konflisban, amely egy negyedóra alatt a hajóhoz szállította őket. Amikor ráléptek a hajó hídjára, éppen éjfél ütött a közeli templom toronyórája. Csecse Flórián várta őket a hajón, de még mielőtt megszólalhatott volna, Jóska kivágta magát:

– Flórián bácsi, jelentem, megérkeztünk késedelem nélkül. A torony órája rosszul

ketyeg, nem mutatja pontosan az időt, egy percet siet...

– Igazad van, egy percet! – nézett órájára Flórián... – De te ezt honnan tudod? – kérdezte gyanakodva.

– Tudom én azt, engemet születésemtől kezdve pontosságra neveltek – válaszolta Jóska, és nevetett hozzá, az órájáról egy szót sem szólt Csecse Flóriánnak.

Péter almásderese, Csinyi, megérezte gazdája közelségét, és kacagásszerű nyerítéssel üdvözölte. A fiú nem állhatta, hogy be ne térjen a lovak részére elkülönített és fenn tartott istállóba. Márton is követte testvérét. Marci lova azonban csak nagyokat fújt, meg horkantott.

Péter megsimogatta Csinyit, és csacsogva beszélt hozzá:

– No, mi van te foltos? Talán bántott valaki? Éhes vagy, vagy csak látni akartad gazdádát? – a ló szinte kacarászott, mintha értette volna gazdája szavát és lófejével nagyokat bólogatott.

Jóska lova is jelezte, hogy érzi gazdája közelségét, aminek jele abban merült ki, hogy első jobblábának patájával, patkójával kaparta a hajó padlózatát. Jóska hozzálépett:

– Mit mondjak neked, hiszen még nevet sem kaptál, hagyd abba a kapálózást, mert még kilyukasztod a hajót. Mi legyen a neved? – kérdezte, de a kérdés inkább barátainak szólt, mintsem a lónak.

– Mi más lenne, mint Szeplős! – vágta rá Marci.

– Jól van, akkor legyen Szeplős! Hallottad, Szeplős lesz a neved?! – mondta Jóska, és rákacsintott a lóra. Nagyon úgy tűnt, mintha megértették volna egymást...

Rövidke alvás után, bizony borús, ködös hajnalra ébredtek, és bizony csepergett az eső. A hajó kapitánya, már a kapitányi hídon állt és kiadta a parancsot az indulásra. A hajó megindult, és lassan elhagyták Pestet és Budát. A budai hegyek felett, mintha szakadozni kezdtek volna a felhők, tisztulni kezdett az ég. Keleti irányból, Pest felől a Duna bal partjának irányából azonban nem mutatkozott az idő javulása, az ébredő Nap sugarait eltakarták a felhők és a köd...

A Csinyi testvérek először utaztak hajón, és nagyon élvezték a Duna hullámzását és a nagy folyó menti fák suttozását, őszi színeit. Az idő délre kitisztult, a hajó utasai a fedélzeten tartózkodtak, beszélgettek, viccelődtek, de voltak, akik sarokba húzódva az „ördög bibliáját” forgatták, azaz kártyázással ütötték agyon a napot. A lovak tisztán tartása természetesen napirenden volt. Erre Csecse Flórián nagyon vigyázott, és nagy hangsúlyt fektetett.

Márton egy alkalmas pillanatban a Szeplőshöz fordult, de nagyon óvatosan tette, nehogy barátjuk megsértődjön:

– Mondd, cimbor, neked nem próbáltk valamit csinálni a képeddel? Gazdag szüleid nem akarták soha levakartatni a szeplőket a képedről?

– Ne is kérdezd! Bécsben, Pozsonyban, Prágában és Budapesten is jártak velem, de sehol nem tudtak rajtam segíteni az orvosok, meg a kuruzslók. Felírtak nekem mindenféle kenőcsöket, meg vizeket, előírták azt is, hogy mit egyek, de nem segített semmi és senki. Ígylát lassan-lassan belenyugodtam én is, hogy halálomig szeplős leszek, ami némileg elmúlik akkor, ha nyáron barnára, feketére sül az arcom. A manézsbán, a cirkuszi porondra mindig úgy léptem, hogy kifestették arcomat, és kifestve nagyon jól néztem ki. Csak a lányok csalódtak, amikor az előadás után lemosakodtam. Bizony elfordultak tőlem – mondta Szeplős minden sértődöttség nélkül.

– Idehallgass, én megpróbálom levakarni képedről a szeplőket, de nagyon be kell tartanod azt, amit mondok! Beleegyezel?

– Ugyan megpróbálhatjuk, de mi lesz a vörös hajammal? – kérdezte Szeplős.

– A hajadat kiszőkítjük, vagy kopaszra vágatod, még a bajuszodat is megnövesztheted – folytatta Márton.

– Mikor kezdjük? – kíváncsiskodott Szeplős.

– Akár holnap elkezdhetjük, megvannak hozzá a kenőcsök is. Hoztam magammal mindent a lovak gyógyítására, anélkül hosszabb útra sosem megy az ember...

– Úgy akarsz gyógyítani, mint a lovaiddat?

– Nem egészen. Volt a Zoboralján egy Bor-siczky nevű ember, aki megtanított engem a gyógyításokra. Tud a fia is gyógyítani, de az nem akarja elárulni a titkot... Idehallgass, hét napon át, naponta hétszer, hétféle kenőccsel kenjük be majd az arcodat. Neked pedig minden alkalommal el kell mondanod az ördögűző imát, és a kúra után egy Miatyánkot! Minden nap, ugyanazon időben...

Másnap megkezdődött a gyógyítás, ami nagy titokban történt, mert a sikerhez hozzátartozott a titoktartás, csak akkor használhattak a kenőcsök. Néhány nap után némi javulás is mutatkozott Szeplős arcán, Csecse Flórián meg is jegyezte:

– Mi történt a képeddel, Szeplős, meg a hajaddal? A szeplőid ugyan múlnak, de a képed az bizony nagyon randa lett! – mondta Flórián, miközben csavargatta a fejét...

Ámde, el ne felejtjük megjegyezni, hogy ekkor már Csecse Flórián legényei elhagyták a hajót, és a széles pusztán haladtak Szeged irányába. Egy megtermett kunsági legény, Józsa Ferenc volt a vezetőjük, aki Bajánál már várta a csapatot. Csak az éjszaka leple alatt haladtak, nagyon elkerülték a falvakat, embe- reket, nappal pihentek az erdő vagy egy nádas szélén. Józsa Feri nagyon értette a dolgát, Csecse Flórián pedig megbízott benne.

(folytatjuk)

Humorzsák

Szigetvári-Szattinger Krisztián

2/3 oldala

Szigetvári János szellemében

Nyelvi morzsák

Minden este nagy érdeklődéssel figyelem a különböző vetélkedőket. Egyrészt azért, hogy tanuljak a jó kérdésekből, másrészt azért, hogy jókat mulassak az egyenes adásban elhangzó marhaságokon. Itt van rögtön egy érdekes, „fülbeötlő” nyelvi jelenség: összetett szavakat kezdenek az emberek igeként használni.

„Labdarúgás” helyett = „labdarúgok”
 „Osztálykirándulás” helyett = „osztálykirándulok”

2008 februárjában a fent nem említett vetélkedőben így vall magáról a versenyző: „fiatalabb koromban szabadidőmben versenyszerűen labdarúgtam”. (A hibajavítóm máris pirosan sikolt a számítógépben, és reklamál, hogy a labdarúgás helyett a nyelvtanórán fenébe rúgás járt volna ezért...!)

De nincs megállás, jön a következő játékos, aki arról értekezik, hogy mi történt, amikor „a kisfia osztálykirándult”. (Egyes szám harmadik személyben már befogadja a helyesírás-ellenőrző, ettől eltekintve nem biztos, hogy egy nyelvrándulás egészségesebb, mint egy bokarándulás...!)

Labdarúgok... osztálykirándulok... mi jöhet még ezután?!

Nyelvünk kimeríthetetlen, még akkor is, ha fülbántó újításokról van szó. Az elkövetkezőkben lehet arról beszélni, hogy például hol „népszavazok”, vagy nyáron melyik tájegységen „hegymászok”, esetleg ráérő időmben milyen módszerrel „gitároktatok”, vagy „nyelvoktatok”, de legjobb lesz, ha egyszerűen csak „távoktatok”.

S végezetül:

A nap válasza

Kérdő: – Milyen színű medve a grizzly?

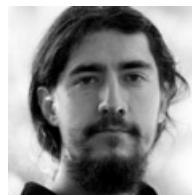
Válaszó: – ?

Kérdő: – Fekete, barna, vagy szürke?

Válaszó (rövid töprengés): – ...olyan... grizzly...!

Kérdő (befelé morog): – Isten áldja, hát az volt a kérdés...?!

Hát ez a vetélkedők varázsa: ha nem is minden válasz ízlik, de néha betoppannak a grizzlyk!

Szigetvári-Szattinger Krisztián

Rónaky Edit

Humor

Rónaky Edit

Kocsis Tibor

Madárdalok

Szerelmes a tarvarjú,
 azt károga: „ajlavjú”.

„Csináljunk kisbaglyot, jó Uhum?”
 Tülfűtött uhuzsó jó „Ühüm.”

Hasonlatok

Kerületi, mint macskafarkú veronika a kutyafát.

Simogatja, mint ösztörús veronika a felálló iszalagot.

Népi bölcsességek

Nem mind homlok, ami kopasz.
 A szex halála az okostojás.

Badarságok

A jó házasság, mint szeretkezésfolyam,
 a rossz, mint szexuális zaklatás, olyan.

Disznóság

Hajdanán kemény volt kolbászom.
 Manapság ezt érzem hurkámon.

Értelmezések

– szerelem: egy test – egy lélek
 – szex: két test, két lélek
 – gruppen szex: testek lélek nélkül

Álvers Barátnémnak

Köszöntő ez itt,
 Rímelő sorok.
 Mennek az évek?
 Katonadolog!
 Porold le térded,
 Tovább kell lépned.
 Isten s humorod,
 Bízz, soká éltet!
 Szurkolunk érted.
 Légy boldog, Edit!

(Orcámon vigyor)
 Öllelek: Tibor

A Livesound Productions bemutatja:

QUEENSRYPHE – Operation Mindcrime I & II. koncert

Időpont: 2008. július 1., 19:00 óra

Helyszín: Budapest, Petőfi Csarnok

További jegyinformáció:

www.livesound.hu

A Negative Art Prod. bemutatja:

LAKE OF TEARS

Solar Scream koncert

Időpont: 2008. június 27., 20:00 óra

Helyszín: Budapest, A38 Hajó

További jegyinformáció:

www.negativeart.hu, www.ticketportal.hu

A Budapest Rock'n'Roll bemutatja:

BAD RELIGION koncert

Időpont: 2008. június 11., 19:00 óra

Helyszín: Budapest, Petőfi Csarnok

További jegyinformáció: www.bprnr.com

A Miskolci Nemzetközi

Operafesztivál bemutatja:

Az EPICA együttes opera-rock koncertje szimfonikus zenekarral és kórossal

Időpont: 2008. június 14., 21:00 óra

Helyszín: Miskolc, Jégcsarnok

További jegyinformáció:

www.operafesztival.hu

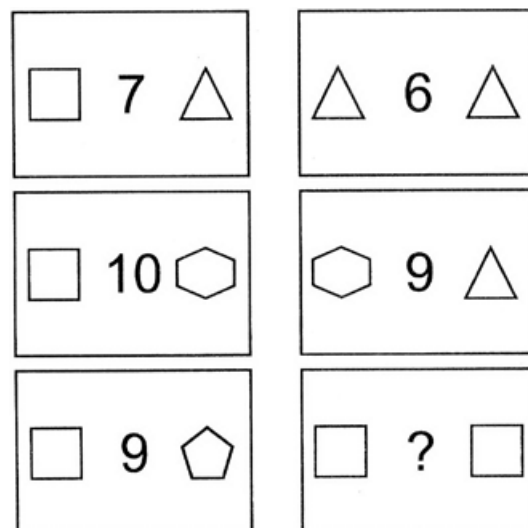
Logika- és memóriafejlesztés

Csoportkép

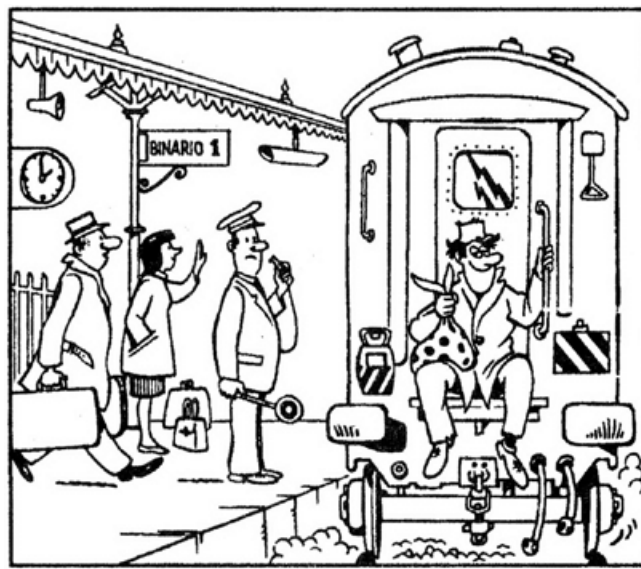
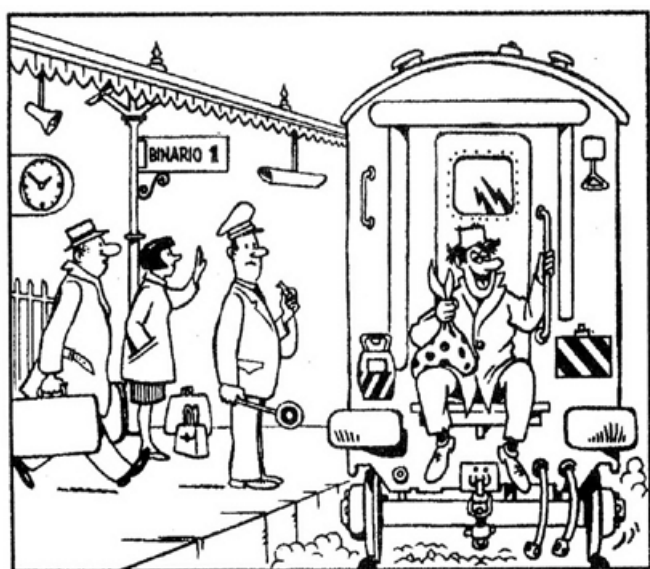
Aki áll, az Flóra, ugyanolyan színű a haja, mint Annának, és ugyanolyan szoknya van rajta, mint Tímeának. Tímeának ugyanolyan színű a haja, mint Máriának, aki ugyanúgy van felöltözve, mint Rózsa, aki ül. Hogy hívják a képen látható öt hölgyet?

Számkereső

A számokat egy bizonyos szabály szerint állapították meg. Erre a szabályra kell rájönni ahhoz, hogy a kérdőjel helyére kerülő számot megtaláljuk!

Egyformák?

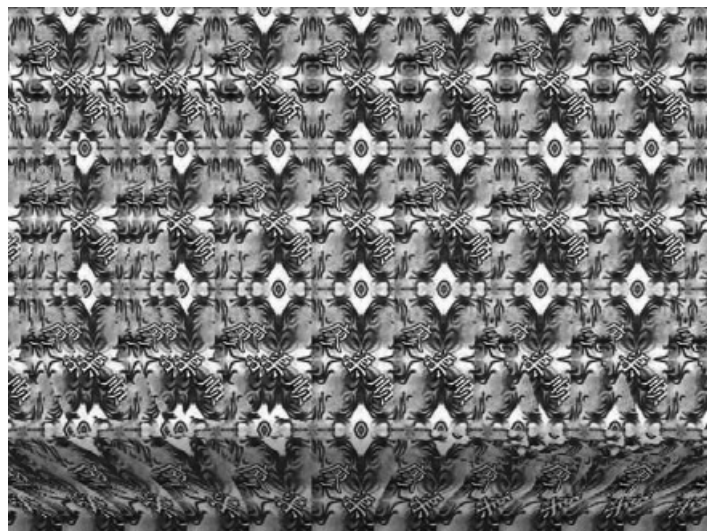

A két, látszatra azonos kép között 20 apró eltérés van. Ezeket kell megkeresni!

Tér-kép

A szöveg melletti képen felfedezhető egy elrejtett ábra, mégpedig térben érzékelhető!

A háromdimenziós kép úgy válik láthatóvá, ha a képet szorosan az orrunk elé tartva, a részletekre nem figyelve nézzük, majd lassan eltávolítjuk magunktól – olvasótávolságban kiderül, mi rejtőzik a képen!

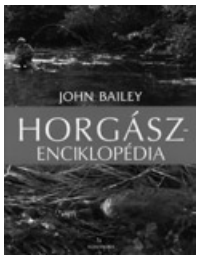
Az Alexandra Kiadó könyv-újdonságai

501 kihagyhatatlan látnivaló a világ minden tájáról
195x235 mm, 544 oldal, ára: 5999 Ft

Az 501 kihagyhatatlan látnivaló nélkülözhetetlen forrás a következő úti céljukat kereső lelkes utazók számára, és általában mindazoknak, akik új tájak és idegen kultúrák megismerésére vágnak. Könnyen előfordulhat, hogy saját kedvenceink közül kevés – vagy épp egy sem – szerepel ebben a könyvben, ezért is kell hangsúlyoznunk: ez az 501 hely csupán válogatás a bolygónkon fellelhető sok ezernyi csodálatos és érdekes látnivaló közül.

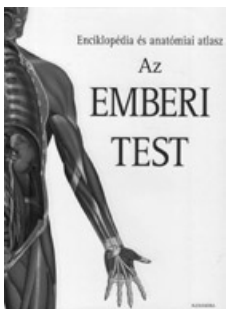

John Bailey: Horgászenciklopédia
225x290 mm, 240 oldal, ára: 4999 Ft

A horgászat hobbi, sport és életforma, mindezek mellett pedig nem mindennapi élmény, bármilyen szinten állunk is az elsajátításában. A nemzetközileg elismert szerző, fotós és tévés személyiség, John Bailey ebben a kötetében saját értékes tapasztalatait és szakértelmét teszi közzé, útmutatást és hasznos tanácsokat adva minden horgásznak, a szakértőktől a kezdőkig.

Az emberi test – Enciklopédia és anatómiai atlasz
Szerkesztette: Janet Parker
240x305 mm, 528 oldal, ára: 9999 Ft

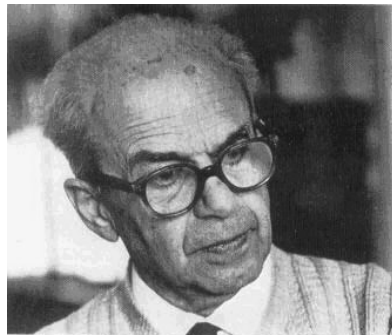
Az Emberi test enciklopédiája a csodálatos emberi testről szóló fontos kézikönyv. Célja, hogy könnyen érthető információkkal elégítse ki a nagyközönség tudásszomját. Feleletet ad arra a kérdésre, hogy miképp működik az emberi test, fontos információkkal szolgálunk sok betegségről, s beavat a legújabb diagnosztikai technikák és kezelési lehetőségek részleteibe.

* * *

A kiadó weboldala www.alexandra.hu címen található.

Könyvszemle

Könyv Forbát Alfrédrol

Forbát Alfréd

Mendöl Zsuzsanna pécsi művészettörténész tollából, a mecsekajli városunkból származott nemzetközi hírű építész-képzőművész, Forbát Alfréd (1897–1972) életpályájáról könyv jelent meg a Pro Pannonia Kiadó gondozásában. A bevezetőben a szerző értékelése kap helyet Forbát életművéről. Az első szerkezeti egység éppen a pécsi gyermekkort és a pálya indulását tárgyalja, majd a Németországban eltöltött időszak (1920–1931) következik – hazai és görögországi megszakítással –, a Bauhaus időszakával. Ezen belül a Weimarban eltöltött időt három részben tárgyalja: a Walter Gropius irodájában, a Bauhaussiedlung GmbH alkalmazásában, illetve a szabad építészként megélt időszakot. Ezt követi a hazai (budapesti, pécsi), amelynek során munkája eredményét megvalósulni látta első lakóházaiban, illetve a görögországi epizód ismertetése. A Berlinben eltöltött évek következnek ez után, amelyeket a Sommerfeld konzern főépítészeként, majd az önálló tervezőirodájában elvégzett munka jellemezett.

Szovjetunió (1932–1933) után ismét Görögország (1933) következett, majd újra a magyarországi évek, közelebről jórészt Pécs (1933–1938), amelyeket kisebb munkák mellett nyaralók, a helyi hitközség megrendelése, bér- és családi házak tervezése töltött ki. A második világháború küszöbén Svédországba költözött (1938–1972), ahol haláláig élt, és ahol a nemzetközi elismertsége kiteljesedett.

Az életrajz képei, és nevezetes képzőművészeti alkotásai mellett a tervdokumentációinak gazdagsága jellemzi e munkát. Színes kompozíciói közül is bemutat a könyv néhányat, publikációs listája, a munkásságát tárgyaló válogatott irodalomjegyzék, dokumentumok, idegen nyelvű összefoglalók teljesítik ki a hosszú évek alapos kutató munkájával, nagy tárgyi tudással megírt, az életutat híven tükröző mű született, amely méltán gazdagítja szakirodalmunkat, és a szűkebb szakma mellett a helytörténetünk iránt érdeklődők figyelmére is számot tarthat.

A kiadványt dr. Szirtes Gábor szerkesztette, a borító tervezése Katona Csaba munkája. Megbecsültségét mutatja, hogy utcát neveztek el róla szülővárosában, a helyi városszépítő és városvédő egyesület emléktáblát helyezett el Kaposvári u. 21. számú, általa tervezett ház kerítésén.

DR. VARGHA DEZSŐ

A konzervatív olasz cirkusz elbűvölte Budapestet

Az idei tavasztól ismét egy klasszikus stílusú cirkuszműsort láthat a budapesti Fővárosi Nagycirkusz közönsége. A műsor háromnegyed részének vendég művészei a cirkusz őshazájából, Olaszországból érkeztek a fővárosba. Az úgynevezett hagyományos cirkuszkat mindig is híres artista dinasztiák fémjelezték, mint ahogy a mostani műsor gerincét is az 1870 óta létező, csaknem 140 éves TOGNI cirkusz család adja. Az ötödik, hatodik és hetedik generáció is fellép a műsorban. A porondon állatokban nincs hiány: 14 andalúz telivér, 4 póni, 3 elefánt, valamint két rózsaszín fehér tigris mutatkozik be. Amit lovon be lehet mutatni, azt mind láthattuk hibátlan kivitelben. Volt iskolalovaglás és szabad idomítás, lovas piramis és pax de deux, poni show és tissue felváltva a levegőben és lóháton. A közönség hamar szívébe zárta Devis Vassallo bohócot, aki ismert bohóc tréfákat olyan kedvesen és humorosan ad elő bevonva közönséget, hogy muszáj kacagni rajta, ráadásul kitűnő kötél-táncos.

A cirkuszparádé műsorban magyar művészek is fellépnek; így nagy sikert aratott a Hortobágyi Károly díjjal kitüntetett 2 Eötvös zsonglőr duó. Hibátlan programot mutatott be a 7 tagú Magyar névre hallgató ugródeszkacsoport.

A műsor megtekintését szívből ajánlom a gyerekeknek és hatvan körüli felnőtteknek, mert hasonló műsort látott e sorok írója az 1950-es években.

SZARVAS ISTVÁN

» Rádióműsor «

MR6 – A RÉGIÓ RÁDIÓJA A Magyar Rádió Pécsi Körzeti és Nemzetiségi Stúdiója

Műsorrend magyar nyelven, hétköznapokon:

5.00 Hajnal-táj (MR1 – Kossuth Rádiótól)

HAJNALTÓL REGGELIG FM 101.7 MHz

Szerkesztők: Orbán Violetta, Fábán Mária, Gungl László, Kovács Miklós, Zsoldos László, Nagy Gábor

6.00 Műsorkezdés, hírek röviden

6.10 Meteorológiai körkép

6.15 Dél-Dunántúli Krónika

6.23 Regionális lapszemle

6.30 Hírek, közlekedési információk

6.38 Sportösszefoglaló

6.45 A Dél-Dunántúl híreiből

6.52 A nap témája – riportban

7.00 – 8.00 Az előző óra menetrendje

8.00 Hírek

8.05 – 9.00 Magazinóra riportokkal

9.00 – 12.00 Itthon vagyunk!

Benne többek közt: Autó-motor 101.7, Jelige, Zöld jelzés, Fogadó, Zenejubilista, 4-es Retró, Magyar zenék órája, Blúz – női magazin

12.00 MR1 Déli Krónika

12.30 Nótaszó

DÉLUTÁN FM 101.7 MHz

13.00 Dél-után – az MR6 zenés magazinműsora

Szerkesztők: Varga László, Nagy Gábor, Fábán Mária, Kis Tünde, Zsoldos László, Kovács Miklós

17.30 MR1 Esti Krónika

18.00 Estidőben! – szórakoztató műsor telefonos játékokkal és oldies-slágerekkel, nosztalgia-muzsikával

21.00-tól: Nótaszó

22.00-tól: Petőfi éjszaka

Hétféle műsorrend magyar nyelven:

Szombat

8.00 – 12.00 Jó pihenést! – szórakoztató műsor, benne többek közt:

Ez történet a 7-en a 101.7-en: az elmúlt napok összefoglalója

Telefonos játékok

MR1 Déli Krónika

12.00 Nótaszó

13.00 Jelige – Apróhírdetések „nagy” története után kutakodik Orbán Violetta, Fábán Mária, Erdei Krisztián, Kovács Miklós és Zsoldos László

14.00 Édes Éter – telefonos kívánságműsor

Szerkesztő: Császár Andrea és Erdei Krisztián

Telefon: 72/518-318 SMS-vonal: 30/30-30-233

17.30 MR1 Esti Krónika

18.00 Készül az estére! A zene java

22.00-tól: Petőfi éjszaka

Vasárnap (hírek óránként)

8.00 „Kapocs” – ökumenikus magazin

9.00 Művészbemutató, Somogyi magazin, Tolnai magazin, Baranyai magazin (forgóban)

10.00 Régió-portré

Telefonos kívánságműsor 72/518-318

12.00 MR1 Déli Krónika

13.00 Régió portré ismétlés

14.00 Komolyzenei kaleidoszkóp, Lemezbörze

15.00 Ismétlőóra

16.00 „MÁS” – a Dél-Dunántúlon élő kisebbségek magyar nyelvű műsora

17.00 Heti zenejubilista – könnyűzenei évfordulókról Koszits Attilával

17.30 MR1 Esti Krónika

18.00 Pannon koncerttükör – a Pannon Filharmonikusok Pécs és a Régió Rádió közös műsora (A sorozat szerkesztője: Kovács Attila)

19.30 Opera-félóra – érdekességek az opera világából

Nemzetiségi műsoraink az MR4 országos adásban:

Horvát nyelven:

AM 873 KHz: 8.00 – 10.00

Német nyelven:

AM 873 KHz: 10.00 – 12.00

Szerb nyelven:

AM 873 KHz: 14.00 – 16.00

Az MR6 pécsi régió rádiójának elérhetőségei:

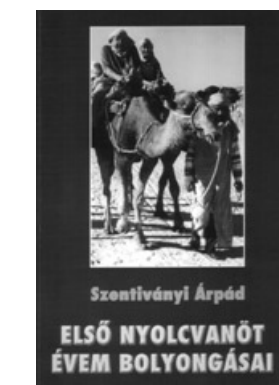
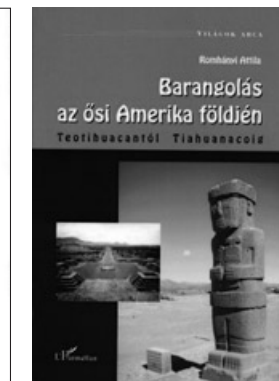
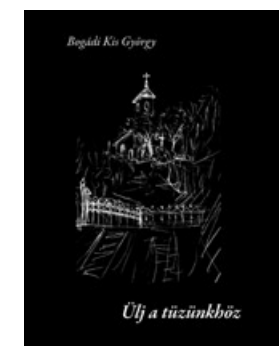
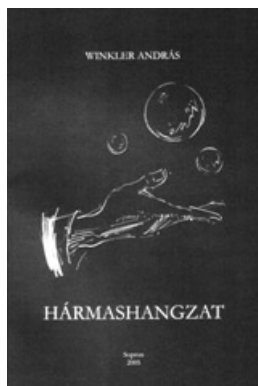
Telefon: 72/518-333

Fax: 72/518-320

E-mail: regioradio@radio.hu

Net: www.mr6.hu

Keresse az MR6 Régió Rádiót az iwiv-en is! www.iwiv.hu

K
ö
n
y
v
a
j
á
n
l
ó
n
k

Június – Nyárelő, Szent Iván hava						
H	K	Sze	Cs	P	Szo	V
						1
2 ♠	3 ☉	4	5	6	7	8 ♠
9 ♠	10 ☉	11 ♠	12	13	14	15
16	17 ♠	18 ●	19 ♠	20	21	22
23	24	25	26 ☉	27 ♠	28 ♠	29
30 L						

☉ Első negyed ☉ Újhold ☼ Köd
 ☉ Utolsó negyed ♠ Csapadék * Hó
 ● Telihold L Lehülés

Megjegyzés: Az újhold (☉) előtt és közben hidegfronti hatás várható. A telihold (●) előtti napokban és közben melegfronti hatás várható.

Kéri János

Veronai csirke

Kéri Jánosné

Hozzávalók: 2 kisebb csirke, 3 evőkanál olaj, 2 kis fej vöröshagyma, 1 gerezd fokhagyma, 3 evőkanál paradicsompüré, 2 dl vörösbort, 25 dkg gomba, 2 evőkanál liszt, só, törött bors, 1 babérlevél, 1 ágacska friss rozmarin.

Elkészítése: A hagymát apróra vágjuk és az olajban üvegesre pároljuk. A csirkét sóval, törött borssal bedörzsöljük, lisztben megforgatjuk, a hagymás olajban kissé megpirítjuk. Hozzáadjuk a paradicsomot, a fűszereket, a vörös bort, párolni kezdjük, és amikor már majdnem puha, akkor beletesszük a gombát. Sós vízben főtt spagetti vagy makaróni illik hozzá.

KÉRI JÁNOSNÉ (Nagyvenyim)

Júniusi névnapok

1. vasárnap	Tünde
2. hétfő	Kármén, Anita
3. kedd	Klotild
4. szerda	Bulcsú
5. csütörtök	Fatime
6. péntek	Norbert, Cintia
7. szombat	Róbert
8. vasárnap	Medárd
9. hétfő	Félix
10. kedd	Margit, Gréta
11. szerda	Barnabás
12. csütörtök	Villő
13. péntek	Antal, Anett
14. szombat	Vazul
15. vasárnap	Jolán, Vid
16. hétfő	Jusztin
17. kedd	Laura, Alida
18. szerda	Arnold, Levente
19. csütörtök	Gyárfás
20. péntek	Rafael
21. szombat	Alajos, Leila
22. vasárnap	Paulina
23. hétfő	Zoltán
24. kedd	Iván
25. szerda	Vilmos
26. csütörtök	János, Pál
27. péntek	László
28. szombat	Levente, Irén
29. vasárnap	Péter, Pál
30. hétfő	Pál

Június 6., péntek

Pécs: Kortárs képzőművészeti kiállítás és vásár a Pécsi Műhelygalériában (Várady Antal u. 5/a). Nyitva: kedd-péntek 12–17 óra, szombat: 9–12-ig.

Pécs: Rotkay Zsuzsanna üvegfestő műveinek kiállítása a Gyöngyszem Galériában. Megtekinthető június 30-ig, hétfőtől péntekig 9–17 óráig.

Pécs: Pécsi Országos Színházi Találkozó – június 5–17. www.poszt.hu

Pécs: június 3-tól 14-ig a Tájak Korok Múzeumok Egyesület Pécsi Klubjának köszönhetően ingyenesen látogatható a Reneszánsz Kötár. (Pécs, Káptalan u. 4.) További információ: Tillai Gábor történész, Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága, T: 72/514-040. Nyitvatartás: 12-16 óra között.

Kaposvár: Festők Városa – hangulatszeztívál – június 5-től 8-ig (a program megnézhető a www.egyud.somogy.hu web-oldalon)

Balatonboglár: Rónai Balázs kiállítása a Lengyel-magyar Barátság Házában június 13-ig (Árpád u. 17.) – lásd: 23. oldal

Június 7., szombat

Hidas: „Kardoss” Népi Fesztivál a Hidas Tájházért Egyesület szervezésében. Délelőtt gyermekprogramok, délben ételkóstoló a Hidason élő etnikumok káposztás ételéből, délután a helyi és környékbeli különféle nemzetiségi együttesek bemutatói. Helyszín: Kossuth u. 111., Tájház.

Június 9., hétfő

Dombóvár: 18 óra – Kirchné Máté Réka: Erdély arcai – fotókiállítás megnyitja. Előter-tárlat. Művelődési Ház.

Június 10., kedd

Nagykanizsa: A csend festője – Válogatás Z. Soós István festőművész zsánerfestményeiből. Képzőművészetek Háza (Erzsébet tér 14-15.). Megtekinthető: szeptember 15-ig.

Június 11., szerda

Kaposvár: 19 óra – Alternatív Színházi Társulatok Találkozója, június 11-12. Szentjakabi Nyári Esték. (A program a www.egyud.somogy.hu web-oldalon)

Június 12., csütörtök

Nagykanizsa: 17 óra – Mátyás és a reneszánsz – előadás és kiállítás a Medgyaszay Házban (Sugár út 5.).

Június 13., péntek

Bonyhád: VIII. Völgységi Könyvfesztivál a Perczel-kertben, a városi könyvtár parkjában
 Nagykanizsa: 20 óra – A 4 for Dance táncegyüttes élőzenés műsora a Hevesi Sándor Művelődési Központban.
 Dombóvár: Nyárnyitó buli a Művelődési Házban.

Június 14., szombat

Bonyhád: 15 óra – Videcz Ferenc barátunk és szerzőtársunk Gyónás könyve című kötetének bemutatója a Solymár Imre Városi Könyvtár nagytértermében.

Június 18., szerda

Nagykanizsa: 18 óra – Haszmann Júlia Réka kovásznai képzőművész kiállítása a Hevesi Sándor Művelődési Központban. Megtekinthető augusztus 17-ig.

Június 19., csütörtök

Balatonfüred: V. Nemzetközi Sirály Táncfesztivál, június 19-21.
 Pécs: Pécsi Nemzetközi Néptánc Fesztivál – PNNF 2008. június 19-22. Káptalan utcai Szabadtéri Színpad. www.horvatszinhaz.hu

Június 20., péntek

Pécsvárad: Baranyai Vadásznapi, június 20–21., a várbán és környékén

Június 21., szombat

Szekszárd: 14 órától – I. Borok és hurok – Szent Iván napi vigalom Szekszárdon, a Vármegyeházán
 Bonyhád: 18-tól 22 óráig – Múzeumok Éjszakája: szórakoztató szabadtéri programok a Völgység Múzeumban
 Nagykanizsa: Nagy utazás – Fotókiállítás Sass Brunner Erzsébet és Brunner Erzsébet életútjáról. Magyar Plakát Ház (Erzsébet tér 14-15.)
 Megtekinthető: augusztus 31-ig.
 Simontornya: 13. Simontornyai Színházi Nyár és Fesztivál, június 21-től július 5-ig. (www.simontornya.hu)

Június 24., kedd

Nagykanizsa: 21 óra – Bencsik Imre: Kölcsönlakás – bohózat. A budapesti Fogi Színháza bemutatja. Hevesi Sándor Művelődési Központ.

Június 27., péntek

Szekszárd: Szent László Napok, június 27–29. – 17 óra – Wosinsky Katolikus Közösségi Ház: A Szent László-legenda középkori falkepei – Móser Zoltán fotóművész kiállítása. A kiállítást megnyitja: Bíró László, a Budapesti Központi Papnevelő Intézet rektora, Kállócs-Kecskeméti Főgyógyászati segédpüspöke. A kiállítás a Szent László Napok időtartama alatt látogatható 10-20 óráig. – 17.30 – Szabó Géza: „Szent László városa: Szekszárd” című könyv bemutatója – 18 óra – Belvárosi Római Katolikus Templom: Ünnepi szentmise. A szentmisét celebrálja: Bíró László püspök – 19.30 – Megyeháza díszterme: ünnepi hangverseny – 21 óra – Béla király tér: fáklás felvonulás
 Dombóvár: Pál Napi Vigasságok – június 27-től 29-ig.

Június 28., szombat

Szekszárd: Szent László Napok – 9 óra – Nyitott pincék látogatása – 9 óra – Illyés Gyula Megyei Könyvtár udvara: Irodalmi zsongás. Több ezer könyvből filléres könyvvásár. – 14 óra – Jöjjön, kinek mersze van! Első pódiumos írók, költők, muzsikások, mutatványosok, bűvészek és minden rendű kikiáltók színpada. – 16 óra – Szekszárdi költők délutánja: Műveiket előadják A Pad című folyóirat szerzői – 18 óra – Béla király tér: szekszárdi pörkölt és bor ünnepe.

Június 29., vasárnap

Szekszárd: 10 órától 22 óráig – Szent László Napi Vigadalom a Béla király téren

Ez a Hetedhéthatár

235. száma

08006

9771418

109005

web-oldalunk: www.hetedhethatar.hu